

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

111177

TOPOGRAPHIA
DUCATUS
STYRIÆ

LAUREATIS HONORIBUS
ILLUSTRISSIMI
DOMINI DOMINI

FRANCISCI
RAMBALDI VENEREI MARIA
S. R. I. Comitis
DE STRASOLDO,

Dum

In Alma, ac Celeberrima Uni-
versitate S. J. Græcensi
Primâ AA. LL. & Philosophiæ
laureâ insigniretur,

P R O M O T O R E

R. P. ANTONIO ERBER,
è S. JESU, AA. LL. & Phil. Doctore,
ejusdémque Professore Ordinario,

A Condiscipulis Baccalaureis dicata.

Anno M. DCC. XXVII. Mense April.
Die XXII.

ILLUSTRISSIME
DOMINE, DOMINE
COMES
NEO-BACCALAUREE.

Foris peti non debet, quod do-
mi nascitur, neque, ubi
patria suppetunt divitiæ, pe-
regrina curiosè inquirenda sunt mune-
ra. Est porrò hoc ipsum, quòd Styriam,
& quidquid in ea magnum est, erudi-
tis hodie lauris Tuis apponamus Illustris-
sime D. Neo-Baccalauree. Quid enim
illustrius alibi disgregavit natura, quod
non in una patria nostra felici fœdere
conjunxit? fallor, an eò, ut, singula
fortè si Tuis inferiora essent meritis, to-
ta profectò Styria dignum Te munus su-
stineret. Topographiam hanc ubi ocu-
lò curiosò perlustraveris, invenies passim
felici gramine luxuriantes in pascua
campos, colles alibi generosis vitibus ad-
illecebras turgidos, fœcundas hinc utra-
que cerere valles, inde lectissimis piscibus
animata flumina, frequentia alibi in
aprunos, cervinòsque venatus nemora,
aguas

*aquas ipsas in salutifera scaturientes bal-
nea, celeberrimos acidularum fontes,
montium aded viscera ferrô, aliisque
metallis, & mineralibus grvida, ubi-
que cali genium saluberrimum, ubique
benignioris naturæ profusam liberalita-
tem. Universam itaque Styriam his
foliis concludi senties, Tua non item
præconia, quæ & libelli angustias, &
nostram facundiam excedunt, dum No-
bilitate duce, Virtute, ac Eruditione co-
mite laurigeri honoris theatrum con-
scendisti, unde reverti non poteras, nisi
coronatus. Ominamur his majora, si-
quidem Tua gesta inspicimus, quæ na-
talibus Illustrissimis aliunde communi è
sorte exemptum, etiam ultra ipsam ele-
vant Nobilitatem. Perge porrò Illu-
strissime D. Neo-Baccalauree, utque fa-
stigium gloriæ obtineas, nihil age, quàm
quod agis. Quare pro comitate Tua
hasce paginas benevolò suscipies animò,
dum longævam Tibi incolumitatem,
laureæque Tuæ æternum decus, & am-
plissima vovemus incrementa.*

Honoris Tui

Studiosissimi

Physici Condiscipuli.

Ducatus
 Styria
 Tabula

Diessel Sculp. Craciv.

TOPOGRAPHIA DUCATUS STYRIÆ.

STyriam, Germanis Steyer, vel Steyermarch, ambiunt ab Oriente Hungaria & Sclavonia; ab Occidente Salisburgensis Dicitio, & Carinthia; à Meridie Carniolia; à Septentrione Austria. Distinguitur in Inferiorem, & Superiorem: hæc montibus horret; illa, etsi illis non careat, in planos tamen campos alicubi expanditur. In hac montium asperitatem alternantes mitigant, valles frugibus refertæ; leniores in illa colles, quæ Ortum respicit, generosô superbiunt vinô. Cæterùm agri utrobique fertiles, sylvæ multâ ferâ plenæ, acidi fontes, thermæ salubres, amœna in summis etiam alpibus pascua, & rupes ferrô, ære, plumbô, & argentô, aliisque mineralibus gravidæ Provinciam celebrant.

Sub Romanorum Imperio Styriæ pars Occiduis adjacens regionibus ad Noricum me-

diterraneum pertinebat, reliqua Ortivis contermina Pannoniæ adscribebatur. Norici Tauriscis ibidem successerant, quod Plinius disertè docet, (a) dum ait: *Juxta Carnos quondam Taurisci appellati, nunc Norici.* Latius tamen, quàm ea Styriæ portio Tauriscorum patebat tractus, utpote per totum Australe Noricum alpihus proximum, ad Rhætiam usque se extendens, quod itidem ex subjunctis Plinij verbis: *His contermini Rhati, & Vindelici,* compertum est. Tauriscis verò adhuc latius habitasse Noricos ex Strabone (b) discimus, cujus hæc sunt verba: *Noricorum sunt etiam Taurisci,* uti Cluverius vertit, vel ut in Lugdunensi legitur editione: *In Noricis & Taurisci sunt.* Ubi clarè innuit, hos ad illos velut speciem ad genus referri. Demum, quamvis vacillare videatur Cluverij sententia, omnes Alpinos populos Tauriscos appellantis, cum Plinius hos à reliquis alpium incolis manifestè dirimat, eos in præcitato loco ita enumerans: *Incole Alpium multi populi, sed illustres à Pola ad Tergestis regionem Secusses, Subacriini, Catili, Menocaleni,* juxtaque Carnos quondam Taurisci appellati. Nihilominus Australiora Ceti in Austria descripti juga, quæ modò Styriæ includuntur, Noricos aliàs Tauriscos tenuisse, ratum plurimis est. Si quidem omnem ambigendi ansam adimunt. tum Strabo, & Plinius illos Carnis adjicientes, quod

(a) Lib. 8. c. 20. (b) Lib. 4.

quod hic alibi (c) magis dilucidat : à *tergo Carnorum, & Iapidum* eosdem statuens, tum alia quoque indicia, quæ mox emergent.

Inter hæc non leve momentum inest ipsi Styriæ vocabulo, quod à Germanico verbo *Styer*, hoc est, latinè *Taurus* dimanasse pronum est ; hinc vetustiores aliqui non *Steyermarch*, sed *Styrmarch* scripsisse reperiuntur. Videntur itaque Germanici populi trajectò Danubiò in has terras egressi Romanum *Tauriscorum* nomen, quasi hoc à tauris derivaretur, in consonam proprii idiomatis vocem commutasse : unde & taurum olim feruntur in suis insignibus habuisse, cui flammivomam deinceps pantheram subrogârunt. Quod tamen non evertit, uti Schönleben (d) præten- dit, eruditam Cluverij (e) conjecturam, quam ille hæc ratione deducit. *Hoc Tauriscorum nomen esse derivatum, non è Gallia allatum, ut antiqui Græcorum crediderunt Scriptores ; sed hisce in oris natum, testantur Noricorum montes, qui inter Dravum, & Salsiacum amneis (vulgò hæc est Saltzbach) etiamnum vulgari vocabulo dicuntur Tauru, variis cognomentis distincti, ut Krumler-tauru, Windisch-tauru, Felber-tauru, Karner-tauru, Kalser-tauru, Raurisser-tauru, Kastein-tauru, Vellacher-tauru, Rachtstätter Tauru, & alij. A quorum vocabulo baud dubiè Celtico sermone gens acco-*

(c) *Lib. 3. c. 24.* (d) *In Carn. Antiq. Apparatu. c. 1. §, 4.* (e) *De Vind. & Noric. c. 2.*

la dicta fuit: Thi Taurischen, quod postea Græci, atque Latini fecere Taurisci, quemadmodum Thi Theutischen, Theutisci. Non, inquam, evertit; hæc quippe nominis origo ante Romanorum adventum Celtis isthic degentibus attribuitur, atque hi saltem dialecto ab iis veteris Germaniæ gentibus discrepabant, quæ labente Romanorum potentia Noricum inundârunt. Sub una autem Celtarum voce hodiernam Germaniam, & Galliam, aliâsque ad septentrionem Provincias apud vetustissimos scriptores singularium districtuum adhuc ignaros latuisse, ex eorundem testimoniis passim demonstratur. Porro Romanos, cum Imperium ultra Italiæ claustra promovissent, usurpata ab indigenis locorum nomina latino more inflexa, plerumque acceptasse, innumera exemplorum serie stabiliri facilè potest. Indubitatum enim est has voces Marcomanni, Langobardi, Nortmanni, Hermunduri, Langobriga, Asciburgium, Marcodurum, Teutoburgium, aliâsque hujusmodi à Latinis illius ætatis authoribus admissas, eam originem præferre. Discussis iis, quæ de Tauriscorum ortu, atque etymologia, probabili saltem ratione fulciri possunt, postremum locum nunc fabulis demus.

Congerit has Lazius, & ut tales meritò explodit Schönleben; (f) Teyram scilicet Jovis fratrem post diluvium egressum ex Persia, ubi

(f) In Car. Anti. Appar. v. 1. §. 4.

ubi mons Taurus Tauriscorum indicat primordia, per longas viarum ambages in Europam commigrasse, ibique primò secus Pontum Euxinum Tyragetibus populis, & Tyræ fluvio nomina indidisse. Hinc ad Istri crepidinem concessit, ubi conditò Taurunò, seu Albá Græcá ad Carpathum montem progressus Teuriscorum coloniam eò deduxit; sed fertiliores appetens terras Germaniam petiit, in qua Thuringiæ Regnum auspiciatus Teuriscos, & Tauriscos in Celticas Alpes propagavit. Verùm quid tandem est (ut Velleri (g) verbis utar, quibus in aliud Lazij commentum invehitur) *quid, inquam, tandem est, si hoc non est, aliorum abuti patientiâ, neque mentem, neque frontem scribendis libris afferre?* Quæ est, quæso, inter Thuringos recentius nomen, & Tauriscos affinitas? cur hîc Tyragetes, ibi Taurisci procreantur? Quis adeò accuratè tot itineris flexus eò tempore conscripsit? quis demum ille post diluvium Teyras, & quidem Jovis frater? forsitan unus ex iis, quos Parens Saturnus adhuc vagientes devoravit?

Alterâ Styriæ pars, quam minùs montibus asperam Pannoniæ adscripsimus, specialius quoque nomen sortita, supra Dravum Fluvium Valeria, infra eundem Pannonia Savia aliquando dicebatur. Námque illam inter

A 3

Pan-

(g) *In scholiis ad e. 24. vitæ S. Severini, Nori-
corum Apostoli.*

Pannonios Danubio, & Dravo disertè claudunt Sextus Rufus, (h) & Jornandes, (i) hanc verò idem Rufus Valeriam inter & Dalmatiam extendit. Savix cognomentum à Savo fluvio, quò à Meridie terminabatur, derivari palàm est. Valeriam teste Aurelio Victore (k) ita appellari jussit Galerius Maximianus Imperator in Valeriæ uxoris gratiam, Diocletiani filix.

Romanas aquilas cum Norico, & Pannonia venerata est utraque Styria, sed Tauriscos, & nonnullos alios populos, Coss. L. Cornificio, & Sexto Pompejo, id est, anno ante Virginis partum 35., ab aliis defecisse, ac tributum pendere detrectasse tradit Dio Cassius. (l) Quare necesse habuit Cæsar Augustus ex Sicilia, unde in Africam meditabatur, exercitum reducere, quò reprimerentur. Cæterùm quò, & quando hæ regiones in Romanorum potestatem redactæ sint, præcitatus Sextus Rufus paucis complectitur; unde haud pigeat eum ita enarrantem audire: *Sub Julio, & Octaviano Cesaribus per Alpes Julias iter factum est; Alpinis omnibus devictis Noricorum Provinciae accesserunt. Bathone Pannoniorum Rege subactò, in ditionem nostram Pannonia venerunt. Amantinis inter Savum, & Dravum prostratis, regio Savensis, ac secundorum Pannoniorum loca obtenta sunt. Marcomanni,*

(h) In Brev. Rer. Rom. (i) Lib. de Regnor. succes. (k) De Cæsar. cap. 40. (l) Lib. 49.

ni, & Quadi de locis Valeria, quae sunt inter Danubium, & Dravum pulsati sunt: & limes inter Romanos, & Barbaros ab Augusta Vindelicum per Noricum, Pannonias, & Mœsias est constitutus. Romanos in Styria hac ratione positos, variae à septentrione gentes infestârunt, donec tandem ejecerint. Post Marcomannos, & Quados, ab anno Christi 332. reliquis prævisse videntur Vandali, Germanica natio à Vindis, Verdis, seu Venedis omnino distincta, impetratâ à Constantino Magno, sedis in Pannonia inferiori figendæ potestate, cum à Geberico Gothorum Rege non procul à Danubij ostiis, quo ex Balthicis oris advennerant, gravi clade cæsi, aliò declinare compellerentur: iis verò recedentibus subingressi sunt Gothi, dein Longobardi ex Germania pariter oriundi; mox secuti Vindi, seu Slavi, Hunni, atque Avars; postremò Franci, cum Carolus Magnus sub annum 790. amplissimos ditionis suæ fines usque ad mare Adriaticum protenderet.

Francorum nomine primùm, dein suo, Styriæ imperitârunt Bojorum, seu Bavarie Duces, quorum erat Marchia, seu limes adversus Slavos, & Hungaros constitutus, donec anno 1030. Conradus II. Imperator Styriam ab his avulsam imperialem Marchiam, seu Marchionatum creavit, ei præesse jussit Otto-
 caro Comite in Muerztal, & Avelanz, Domino in Eppenstein, Marquardi Carinthiæ Du-

cis ex fratre nepote ; non tamen hæreditario in posteros jure , licet hi ordine successerint ; id enim ab Henrico V. Imperatore anno 1120. primò obtinuisse Leopoldum Ottocari III. filium Fuggerus testatur ; (m) in præmium scilicet victoriæ , quam contra Abam Hungariæ Regem prope Petovium retulerat. Nonnulli tamen opinantur apud Merianum , Ottocarum I. non toti , quatenus hodie patet , Styriæ præfuisse , sed duntaxat superiori , Styrensi insuper Comitatu , Austriæ nunc inserto , quem author Anasperg vocat , à Conrado Cæsare donatum : Inferiorem autem , seu Græcense territorium post Waldonis Comitis Ru-nensis mortem Henrici V. indultu Leopoldo accessisse. Fateri interim necesse est , historiæ hujus veritati densam apud historicos caliginem offundi. Certissimum istud , quòd Leopoldi cognomento Fortis Nepos , Ottocari autem Fundatoris Voraviensis filius Ottocarus , Dux Styriæ primus à Friderico Oenobarbo anno 1180. renuntiatus , cùm elephantiasi laboraret , consentientibus Provinciæ statibus , Ducatûs hæredem Leopoldum Virtuosum Austriacum Anno 1186. designaverit , ut diploma codici Privilegiorum Styriæ insertum monstrat , quem etiam Anno 1192. die 8. Maij , vivis ereptus successorem habuit. Hinc Babenbergicis Principibus Styria paruit , quorum successore Hermanno Badensi terris sub-

(m) *In Spec. Hon. Austr. Lib. 2. cap. 3.*

ducto, & Ottocaro Bohemo Austriam occupante, Styri hujus dominatum abhorrentes, Henricum Bavariae Ducem invitârunt, qui cum Belam Hungariae Regem, suumque socerum consilij gratiâ prius adivisset; hic re intellecta sibi clam Styrorum animos conciliare nititur, atque Henricô, auxilij inope ad suos remissô, Petovium occupat, & tandem provinciam, Ottocaro armis fatigato, Anno 1254. extorquet. Verùm Ottocarus profligato ingenti clade ad Moravae littora, Belae exercitu, Anno 1260. eandem sibi rursus vendicavit. Tandem Ottocarô à Rudolpho I. Cæsare, uti notum est, profligatô Styriae Ducatus unâ cum Austria Alberto victoris filio non sine motibus cessit, à quo ad nostram usque ætatem sub Habsburgicæ, nunc Austriae Prosapia Imperio, invidenda à cunctis populis sorte, prosperè perseverat. His itaque, quæ ad universam Provinciam spectant, de more præmissis, ejusdem prius Metropolitim, dein cætera relatu digniora consueto Alphabeti ordine deducam.

GRÆCIUM,

Metropolis Styriae.

GRæcium, vulgò Grätz, nobilissima Urbs lævo præterfluentis Muræ littori insidens, solô gaudet peramcænô partim in planitiem explicatô, partim in montes abietibus vitibusque confitos sese attollente. Respondet latitudinis gradui 47. cum min. 2. longi-

itudinis verò gradui 39. cum min. 35. Viginti per lineam rectam milliariibus Viennâ in Meridiem abscedit, licèt tritum ab ultro citiusque comitantibus iter 24. milliaria complectatur. Antiquitatis famam illi adstruere nititur Cluverius, cùm Ptolomæi Muroëlä Græcium successisse arbitretur. At Muroëlam Muræ fluvio quondam proximam tum vocis similitudo, tum gradus ab authore annexi utcunque persuadent. Certum autem ejus situm cum nulla præluceant indicia, humanæ mentis acies ægerri-
mè assequetur. Hinc in diversa scriptores abeunt, cùm alij Oppido Mureck, 6. infra Græcium milliariibus Muræ adjacenti eandem adscribant. Omnium tamen infelicissimè divinat Lazius, qui regiones sùsque, deque invertens Savariam istuc statuit in Hungaria duntaxat reperendam, cui errori ut medeatur, novum affingit, alteram Styriæ Savariam in arena ædificando. In vetustis porrò codicibus Bavaricum Græcium, seu *Bayrisch Grätz* ad aliam distinctionem, vulgò *Windisch Grätz*, & quidem peculiariter in Friderici Bellicosi, ex stirpe Austrio-Babenbergicâ, Ducis ultimi diplomate quodam appellatur. Exinde colligit apud Merianum Aventinus, hoc Vindorum, sive Slavorum, illud verò Bojorum confinia defendisse, nominis etymologia à voce *Gräniz* derivata. Alij tamen à Slavico vocabulo *Grad*, quod Castrum sonat, eam oriri contendunt, tolerabili utrinque conjectura.

Urbem fossis, muroque turribus interjecto, jam sub vetustis Marchionibus cinctam, novo rursus opere muniverat Fridericus Imperator Pacificus. At crescente indies artis industria inter crepundia censebantur, quæ olim non modicum hostibus terrorem incussissent; ideoque sub Carolo Archiduce, ejusque filio Ferdinando dein Cæsare II. aggesta humo visa sunt altiùs assurgere mænia, prominere latius propugnacula, fossæ profundius penetrare; hujusmodi enim munimenta totum ambitum vallant, si unum excipias latus ab aluente fluvio custoditum. Inter hæc quinque panduntur portæ à Mura, saccis, D. Paulo, ferro, & novitate sua nomen sortitæ. Curvatam in Urbem protenditur ab Aquilone excelsa rupes à circumjacentibus montibus prorsus divulsa, cujus verticem coronat fortissima Arx omni bellico apparatu egregiè instructa; hinc enim eam tuetur inaccessus ob præcipitium aditus, inde solida obviant valla gravioribus catapultis onusta; internum armamentarium æneis abundat fistulis; aquam amplæ suppeditant cisternæ, & prodigiosus sanè puteus per durissimam petram ad usque montis radicem improbo labore deductus; imò & Divina adsunt præsidia, centrum quippe ferè tenet sacra D. Thomæ Ædes, quæ Arcis ætatem antevertere fertur, inter saltus collem quondam obsidentes primitus erecta; adjacet illi turris, in qua appensum æs campanum

num miræ magnitudinis latissimè resonat. Quæ pene omnia providam Archiducis Caroli magnanimitatem jugiter deprædicant; siquidem is plurima adjecit, postquam nobile hoc Castrum factâ cum Provinciæ statibus, alterius boni commutatione, Archiducali juri addixisset.

Interiorem jam Civitatis faciem lustraturi à Templis initium sumamus. Præminet his Aulica D. Ægidij Græcensis Tutelaris Basilica à Friderico Pacifico Imperatore locò veteris Sacrarij, opere magnifico à fundamentis anno 1450. inchoata, & anno 1577. Societati Jesu tradita. In hac marmoreis conduntur sarcophagis sacra DD. Martini, Vincentij, & Maxentiæ Martyrum corpora à summo Pontifice Paulo V. ad Archiducem Ferdinandum anno 1617. transmissa: Præter Caroli Fundatoris nostri viscera ad dextrum majoris aræ latus niveo sub marmore condita, etiam Archiducum Maximiliani, Ferdinandi Junioris, & Joannis Caroli, corda argenteis scyphis inclusa, subterranea in crypta continentur. Aram maximam, ingenti altitudine, ex ligno affabrè sculpto, aureisque bracteolis fulgido, Mariæ Bavaræ, Carolinæ viduæ, munifica pietas erexit. Reliqua cum prædivite ornatu suo tacemus. Proximum huic Basilicæ assurgit templum aliud, mole quidem minus, attamen totius architecturæ elegantia, pretioque augustius, quod Ferdinandus II. Divæ Par-

Partheno Martyri Catharinæ in odæum, sibi verò in Mausoleum, impensis augustis posuit; Leopoldus Magnus, ejusdem Nepos, aris & picturis decoravit. Hic præter Mariæ Annæ, stirpis Bavaræ, Ferdinandi II. tunc Regis Bohemiæ conjugis anno 1618. è vivis sublata, & Caroli Joannis ejusdem primogeniti, subsequenti anno vitâ functi cineres, quiescunt gloriosæ ipsius Ferdinandi Augusti exuviæ, ut ea in urbe pretiosum sui pignus post funera deponeret, à qua primam lucis usuram fuerat mutuatus. Ægidianæ Basilicæ ex opposito frontilatre per arcum necitur Academicum Societatis JESU Collegium, nobile ab anno 1573. Archiducis Caroli Fundatoris monumentum, quod Ferdinandus II. parentis magnificentiam æmulatus, amplioribus proventibus liberaliter dotavit. Collegium excipit Universitas Philosophicis, & Theologicis disciplinis præter humaniores musas inclyta, à memorato Archiduce anno 1586. erecta, atque à Sixto V. summo Pontifice, & Rudolpho II. Imperatore confirmata. Ædificij tamen, quod hodie emicat, structura nonnisi ab anno 1607. assurrexit. Nobilitârunt Academicam hanc Palæstram bini Serenissimi Palladis alicæ, nempe Archiduces Maximilianus Ernestus, & Leopoldus, qui ejus scholas palàm adire, & Theodosium Magnum ille, hic D. Ambrosium anno 160. in scena exhibere rarò exemplò non sunt dedignati, ex quibus se-

cundus Philosophicas infuper thefes Rudolpho Cæsari dicatas gloriofiffimè propugnavit; Alij verò post Ferdinandum Augustum, primũ Academicum, albo fua nomina infcripferunt.

Cætera pientiffimæ Urbis Tempia funt Parochiale fanctiffimo fanguini facrum, olim à Venerabili Prædicatorum Ordine per Fridericum Imperatorem Pacificum adducto, nunc à Græcenfi Parocho, & Inferioris Styriæ per Voravienfem diftrictum Archidiacono adminiftratum. Huic adnexum Cæsareum Xenodochium Ferdinandi I. opus. Templum B. Virginis in cælos affumptæ, quod olim Minores Divi Francifci Conventuales habebant, demum anno 1515. Obfervantibus conceffum. Templum D. Pauli Apoftoli ad montis Græcenfis crepidinem per gradus plurimos affurgens, quod anno 1619. inceptum, & octennij fpatio ad apicem perductum, alterius vices fubit, quod post D. Thomæ Ædem Arci incluſam antiquiffimum habebatur. Addita fuit huic anno 1558. S. Auguftini Eremus, fed ob Heterodoxos eleemofynas fubtrahentes, à Religioſis deferta; verùm illis Ferdinandi II. authoritate reverfis, venuſtiùs reſtaurata. Templum Divo Antonio Patavino facrum, cum annexo Capucinorum aſceterio, ad ejuſdem montis radices, à Ferdinando II. Catholica Religionis vindice, Anno 1600. verè ſancto, die decimâ Auguſti, primum ea in area lapidem accepit, in qua pridie dena hæ-

re.

reticorum librorum millia, ex tota urbe collecta, fuerunt exusta. Huic vicinum est Templum D. Josephi Discalceatorum Carmelo adscriptum, ante quod patens forum ab inaurata DEI paræ statua præaltæ columnæ imposita illustratur. Templum S. Leonardi, cum adjacente Monasterio munificentia Friderici Pacifici, Anno 1463. crexit, & Minoribus S. Francisci Observantibus consignavit. Sed his ad hodiernam stationem anno 1515. recedentibus, successerunt sacræ DEO Virginis D. Dominici legibus obstrictæ, quæ ex alio Monasterio ab Udalrico à Walsee anno 1313. ante portam ferream, cum DEI paræ Basilica, condito, sed ob incussum à Mathia Corvino armorum metum solo cum iisdem æquato, in urbem se contulerunt. Templum omnibus Cœlitibus sacrum in eo loco situm, quo anno 1568. Styriæ Proceres hæresi infecti scholas suis Rabulis fundaverant, unde sectæ pestiferæ venenum latius effunderent. Verùm iis à Ferdinando Archiduce anno 1598. severò edictò die 28. Septembris ex urbe pulsis, Maria Ferdinandi Mater, Princeps pietati addictissima in expiatis ritè ædes, D. Claræ sanctimoniales ex Monachienfi S. Jacobi Monasterio advectas anno 1603. solenniter induxit; quibus ipsamet postmodum accessit, religiosa vota, annuente Apostolico Nuncio, paulò ante mortem nuncupans, atque in religiosis indumentis ibidem sepulta. Templum DEI paræ
ab

ab Angelo Salutatae, cum Theresiano Parthenone, propè novam urbis portam, in Muræ litore Ferdinandus III. Imperator, Maria ejusdem conjux, Eleonora Ferdinandi II. vidua, atque Archidux Leopoldus Guilielmus anno 1643. fundaverunt. Templum Sanctissimæ Trinitatis, in altero Sacco, ad ejusdem fluminis ripam, cum amplissimis Ursulinæ Societatis ædibus, ac puellaribus scholis, primordia sua potissimum debet celsissimæ pietati Theresiæ, natæ Principis à Liechtenstein, primùm Leslæ, dein Wagenspergicæ viduæ, publico encomio pauperum, præsertim verò ægrotantium matri. Sacræ Virgines partim Viennâ, partim Goritiâ anno 1686. huc appulerunt.

Expeditis sacris profana invisuri ædificia ab Aula auspiciantur, quæ inter reliqua primatum meritò sibi vindicat. Hanc à Friderico IV. Imperatore cognomine Pacifico è fundamentis eductam, in constantem sibi sedem delegere bini Archiduces Ferdinandi I. Cæsaris filius, & Nepos, Carolus nempe, & Ferdinandus, antequam iste totius Imperij clavo admoveveretur. Magno tamen decori etiamnum ei sunt suprema quatuor Tribunalia ibidem instituta; videlicet Intimum Consilium, quod cæteris omnibus autoritate antecellit; Regimen, cujus author Archidux Carolus ab anno 1565., caput verò ipse urbis Locumtenens; Camera cum peculiari suo Præsidente; atque hæc tria toti Interiori Austriæ jura dicunt,

cunt, quo nomine non modò Styria, sed & Carinthia, & Carniolia cum Goritiensi comitatu comprehenduntur; quartum demum est Consilium Bellicum, quod anno 1558. idem Archidux Carolus primò concivit, ut Turcicis confiniis excubaret. Quamobrem etiam non procul hinc longum protenditur armamentarium Academix contiguum, cui de omnigena Martis supellectile affatim prospectum. Suppat Aulæ Domus Provincialis ab anno 1563. in magnificam, quæ hodie eminet, molem attolli cœpit, ubi Comititia sua cogunt Provinciæ status ex Prælatorum scilicet, Dominorum, Equitum, & Civitatum Ordinibus coalescentes. Adjacet huic quoque proprium armamentarium ad patriæ tutelam providè adornatum. Est & sua Civibus Curia, quos lecti ex ipsis Consul, Judex, & Senatus moderatur. Tenet illa caput oblongi fori binis nudinis quovis anno frequentati, cui in altero opponitur Sanctissimæ Trinitatis Colossus ex inaurato ære confectus, & celsæ columnæ plurium Sanctorum statuis circumdatæ incumbens.

Lustratâ, quantum assumpti operis ratio patitur, Civitate, jam mænibus egressuros D. Pauli, ferreæque porta ad bina nos Suburbia deducunt, unum consecrat S. Joannis Baptistæ Ecclesia Capucinorum Asceterio adjuncta per Ludovicum Sigismundum Comitem à Dietrichstein, Aurei velleris Equitem, & Cam-

meræ Præsidentem, Anno 1648. condita, alterum verò venustum D. Annæ templum, cum pari Eremitarum S. Augustini, quos discalceatos vocant, Monasterio, qui anno quidem 1655. sedem urbi propiorem Joanne Maximiliano Comite ab Herberstein fundatore fixerant, sed ea ob appropinquantium Turcarum metum anno 1664. eversa, ad extimos Suburbij limites recesserunt: ubi primum novi ædificij lapidem magna solennitate posuit anno 1673. Augustissimus Imperator Leopoldus I., dum Græcij hymenæum cum Claudia Felicitate celebraret. Maximum autem Suburbium, & amplitudine sua Urbem superans, Mura fluvius ab eadem sejungit. Surgunt hic pariter Tempia non pauca, quæ breviter memoranda censeo. Primum Beatissimæ Virginis Auxiliatricis prodigiis claræ, in quo sacellum, & Celsissimæ stirpis Eggenbergicæ, haud pridem extinctæ, conditorium, D. Artemij Martyris corpore à Joanne Antonio Principe Româ adducto ditatum. Adjectum Cœnobium Minores Conventuales incolunt, cum vetus intra civitatem claustrum Observantibus cessissent. Alterum est D. Andreæ, quondam parœciale, à sacro Prædicatorum ordine, relictâ urbe huc commigrante administratum, ad cujus amplissimi cœmeterij fines pervetustum D. Annæ sacellum, bellicæ turris instar, formâ rotundâ eminet. Vicinum huic est orphanotrophium, cum

cum eleganti ædicula Innocentibus ab Hero-
 de cæsis dedicata. Oppositâ ex parte penès
 aquæductum Hospitale civicum, cum eccle-
 sia Sancti Spiritûs; in altera autem ripa tem-
 plum S. Laurentij, cum adjecto Monialium
 Divæ Elisabethæ cœnobio, & mulierum ægro-
 tantium nosocomio, per laudatam superiùs
 Theresiam Principem Liechtensteiniam fun-
 datum visitur. Nuper quoque in arenario
 vico sacellum artifice penicillo illustratum,
 Divi Francisci de Paula honoribus Italica na-
 tio erexit. At totius suburbij umbilicum,
 Lauretano cum sacrario, & amplo virorum
 languentium Xenodochio, Fratres miseri-
 cordes ex ordine S. Joannis de DEO, ab An-
 no 1615. Austriacâ munificentia occupant.
 Adsitum est huic cœmeterium pauperum, cu-
 jus centrum ædicula Divo Georgio Martyrâ
 inscripta tenet. Desinit Muræum hoc Sub-
 urbium, quâ contra fluvium ascenditur, in
 rupe quadam supra planum aliàs solum emi-
 nente, quæ ad repræsentandum Calvariæ
 montem à natura mirè aptata, & ab arte ele-
 cta, ideòque pluribus, ac venustis Sacellis sin-
 gulos Christi patientis casus exhibentibus in-
 fessa liberalem Græcensium pietatem latè
 ostentat, & deprædicat. Urbis hujus decora
 denique claudit secundo ab ea lapide remo-
 tum superbissimum Eggenbergensium Princi-
 pum Palatium, Udalrici Crumloviensis Ducis
 opus, augusta sanè majestate inter circumfisos
 hor-

hortos, & fossæ ambitum forinsecus assurgens, intus verò elegantibus picturis, & gypsatis ornatibus plurimum renidens.

ADMONTENSE

Monasterium.

Admontium, quod Ad montes alij, vulgus Admont indigitat, superioris Styriæ antiquissimum, ac celeberrimum Ordinis S. Benedicti Monasterium ad Anisum fluvium inter editos montes amplam planitiem in crucis formam definientes, B. Gebhardus Archiepiscopus Salisburgensis, Comes ab Helfenstein, è vetustissima Agilolfingorum Alemanniæ Ducum familia, prout Bucelinus (n) testatur; anno 1074. à fundamentis erexit. Ad opus istud fertur etiam divinitus impulsus. Cùm enim rei arduitate deterritus, post triduanum jejunium anceps in ea valle hæreret: an id sibi aggrediendum foret, audiit quendam hebetem, à nativitate auditu & loquelâ orbatum, in hæc verba prodigiosè erumpentem: *Tu inchoabis, DEUS consummabit.* Hæ primæ ac postremæ tunc hominis voces fuere, donec iteratò miraculò post Beati obitum linguæ usum apud ejusdem tumulum obtinuerit. Templum ipse Beatus Præsul Sanctissimæ DEI Genitricis, ac D. Blasij Episcopi, & Martyris honori consecravit, ibidem dein ante Apосто-

lo.

(n) *In Ger. sacr. pag. 2.*

lorum aram magnificè conditus, postquam anno 1088. die 16. Junij, in Wervensi Castro, quo se contra Henricum IV. Germaniæ Regem munierat, parem pientissimæ vitæ exitum fuisset sortitus. Primus Abbas præfuit Isingrinus è Salisburgensi S. Petri Monasterio postulatus, qui successorem habuit B. Gislebertum apud Corozaim Palæstinæ urbem, quo cum S. Thiemone Salisburgensi Archiepiscopo profectus fuerat, martyrij laureâ anno 1101. coronatum. Sextus Abbas Wolffholdus, qui obiit anno 1137. obtentâ à Ciliæ Comite ditissimâ S. Martini Præpositurâ prope Græcium sitâ, priores redditus plurimum ampliavit. Verùm non tam temporalia, quàm spiritualia promovebantur incrementa. Sub septimo siquidem Abbate Godefrido adeò eluxit in hoc Cœnobio regularis disciplina, ut tredecim alia suos inde Prælatos advocaverint. Singularem quoque memoriam meretur Henricus hujus nominis tertius, Abbatum verò juxta Bucelini calculum vigesimus septimus, qui ab Alberto I. Imperatore Vicarius Styriæ Gubernator creatus, alienatos Monasterij fundos redemit, Arcem Gallesstein, Templumque noviter extruxit, atque à Gregorio X. Summo Pontifice, qui obiit anno 1226. Infulz decus primus impetravit. Adjacebat olim huic virorum Cœnobio aliud in Sanctimonialium usum à memorato Wolffholdo sub annum 1120. fundatum, quod profect.

sessione sua illustrârunt Sophia Belæ II. Hungariæ Regis filia Henrico Conradi Cæsaris filio desponsata, & Agmunda Andrea I. Hungariæ itidem Regis vidua. Quò autem satò, aut ætate defierit, incertum.

AUSEE.

Ausee pervetustum, idque geminatum est oppidum ad Austriæ, Styriæque superioris confinia situm, exinde memorandum, quòd ibidem deducta ex prægnantibus sale montibus unda, in vallis sartaginibus, quas antiqua Marchionum diplomata patellas vocitant, ad eò fertili proventu excoquatur, ut de necessario hoc condimento toti Provinciæ sit abunde prospectum. Primarium ejusdem loci templum Divi Pauli, Doctoris Gentium Nomini sacratum.

CELLA MARIANA.

Cella Mariana, vulgò Maria Cell locus est inter præaltos, arduosque montes à Deparæ prodigiis clarissimus, & Austriæ finibus admodum propinquus. Natales habuit, ut marmor candidum propylæo Basilicæ affixum docet, anno 1200. quo Religiosus quidam D. Benedicti affecla ex S. Lamberti Cœnobio ad rem œconomicam administrandam, & rudes subditos rerum divinarum notitiâ imbuendos huc destinatus, secum detulit cubitalem Deparæ statuam Jesulum brachio sustentantis, quæ

quæ sculpta ex tilia Filium Matri pomum, Matrem verò Filio pyrum porrigentem, repræsentat. Hanc ille arulæ imposuit, quam in cella, seu ædicula sua ad duorum annuum Golradi & Salzæ confluentes, ex ligno erectâ, privatam habebat. Hinc itaque toti valli nomen, quæ vernaculè Cell-Thal etiamnum appellatur. Latuit prodigiosa hæc icon paucis adhuc nota usque ad annum 1226. (ut Balbinus (o) accuratè observat) quo Moraviæ Marchione Henrico, ejusque uxore Agnete per triennium paralyti laborantibus, cum subditi supplicationem instituisent, ut per B. Virginis, & Provinciæ Patroni D. Wenceslai intercessionem Principum salutem à DEO impetrarent; Sanctus hic Tutelaris Henrico per somnium apparuit Marianam Styriæ Cellam digito indicans, atque exhibitâ, quæ ibi colebatur, DEI paræ imagine, ut reparatam integrè valetudinem huic adscriberet, debitâque cum conjugate grates rependeret, eundem commonefecit. Somno excitus Marchio, & sanitati plenè restitutus, cum hoc ipsum ea nocte Agneti contigisse perciperet, comprobata geminò miraculò visionem admiratur: sacrum proinde iter aggressus, magnam secum traxit populi multitudinem videndæ Cellensis Thaumaturgæ avidissimam, cumque à recta via declinasset, ab Angelo quopiam, vel D. Wenceslao sub peregrini specie, testante id mar-

(o) *Epitome Rer. Bobern. lib. 3. cap. 13.*

marmoreâ tabulâ Templi foribus præfixâ, fertur ad eandem revocatus. Cupitam tandem metam assecutus, agnitâque, quam in somnio viderat, imagine, non modò demississimas sospitæ suæ gratias persolvit: verùm etiam pretiosa largitus munera, ligneo, quo illa condebatur, sacello, nobilius è saxo pia liberalitate suffecit. Ab eo igitur tempore adèò illustris miraculi fama per circumsitæ regiones longè, latèque diffusa, plurimos ægros ad implorandum, non sine uberi fructu, prodigiôsæ Virginis patrociniûm excitavit, donec anno 1363. Ludovicus I. Hungarorum Rex (p) Amurathi Turcarum Sultano, ex Asia per Hellespontum, & Thraciam cum numerosissimo exercitu in provincias coronæ Hungariçæ annexas irrumpenti, viginti militum millibus, quos raptim conscripserat, solummodò stipatus obviam processit, sed felicem rei eventum, cujus nulla spes humanitus affulgebat, à Cellensi Thaumaturga præstolabatur, cui se ardentissimis precibus commendârat. His itaque permota DEI para, dormienti Regi spectandam se præbuit, certam de hostibus victoriam pollicita; simulque Marianam eam tabulam, quam Rex deferre secum perpetuam consueverat, ejusdem sinui imposuit. Rex itaque postridie Barbaris debellatis victor, etiam victrices copias ad Marianam Sty-

(p) *Lambecius in Diario Itin. Cell. pag. 58, & seqq.*

Styriæ Cellam anno subsequente deduxit, post-
 tóque in fundamenta novæ Basilicæ primo la-
 pide, suum pariter enses, & calcarea, quibus
 in prælio usus fuerat, coronam item argen-
 team inauratam, gemisque distinctam cum
 paludamento regio, aliæque pretiosa cimelia,
 sed omnibus pretiosam magis invictissimæ
 Cælorum Reginæ tabellam pro anathemate
 consecravit, quæ omnia in sacro gazophyla-
 cio etiamnum asservantur. Atque hoc illud
 templum est, quod hodie dum eminent, ex per-
 politis lapidibus conditum, nativo saxo artifi-
 ciosè excavato incumbens, & arenatò aper-
 tum testò, quod decem prægrandibus colum-
 nis innititur. Longum foret miracula istic
 patrata recensere; illud tamen non omitten-
 dum, quo anno 1529. Turcæ per vastatam
 irruptione repentina provinciam, illuc usque
 penetrantes, ut congregatas inibi gazas diri-
 perent, partim cæcitate, partim aliter divini-
 tus puniti recesserunt, dum interim corona
 splendida in argumentum Cælestis tutelæ
 Templi fastigium ambiret. Assumpti quoque
 operis brevitatis non patitur, sumptuosa mune-
 ra ad calculum revocare, quibus larga plu-
 rium Principum, ac Cæsarum Augustissimo-
 rum pietas hujus Sacrarij thesaurum tot anno-
 rum decursu locupletavit.

CILEIA.

Cileia, vel Cilia, Plinio (q) Celeia, Prolo-
 mæo (r) Celia vulgò Cilly antiquissima
 Inferioris Styriæ urbs ad amnem Saanam non
 multò post Savo influentem sita à præcitatatis
 authoribus Norico adscribitur. Hinc infer-
 re necesse est, exiguam Styriæ partem ad Pan-
 noniam olim pertinuisse, cum non adeò ma-
 gnum terræ spatium inter Civitatem hanc, &
 Ortiva Provinciæ confinia interjaceat. Non
 desunt tamen scriptores, sed recentiores, qui
 veteri eam Pannoniæ adjudicent, quorum opi-
 nio priori quidem non repugnat, si ad diversa
 tempora referatur. Palàm etenim est Pro-
 vinciarum limites longo annorum decursu
 belli, aut contractûs alicujus occasione, vel
 aliò simili modò sæpiùs permutari. In lapi-
 deis monumentis apud Velferum (s) Celeia
 Claudiæ cognomine insignitur à Claudio
 Cæsare, Caligulæ successore, probabiliter
 desumpto, prout suadent aliarum urbium co-
 gnomina ab Imperatoribus plerumque deri-
 vata. Subjungit ibidem Velferus plurima
 marmora urbem istam municipium appellare,
 unicùm verò à Panvinio adductum Coloniz
 titulum eidem attribuere. Quidquid de hoc
 sit, non tam collata à Romanis dignitas, quàm
 S. Maximilianus Laureacensis Episcopus, tum
 na.

(q) *Lib. 3. c. 22.* (r) *Lib. 2. c. 13.* (s) *In Mo-
 num. perez,*

natalibus suis, tum gloriosâ morte eandem illustravit. Anno siquidem 284., uti Schönleben autumat, vel 288., uti Megifero placet, Catholicæ fidei propagandæ causâ huc reversus, & ab Eulasio Præfecto captus, postquam thura Marti adolere detrectâisset, capite plexus è terrestri patria ad Cælestem invictus Martyr evolavit. Corpus verò à Christianis tumulo illatum eo loci, quo Martyrio affectus fuerat, videlicet extra urbem, ubi postmodum Ecclesia ejus nomini erecta etiamnum perseverat. Indè verò à S. Ruperto Salisburgensi Antistite Laureacum translatum est; hinc denum ab Henrico II. Imperatore Passavium, ubi in Cathedrali Basilica honorificè asservatur. Ex veteri traditione præterea habetur, ubi recisum sancti caput decidit, aquæ fontem profiliisse, qui hodièque superstes morbis medetur. Episcopali quoque sede Gileiam olim ab ipso ferè Christianæ Ecclesiæ initio fuisse decoratam, author est memoratus Schönleben; (t) modò autem Parochia Aquilejensi Patriarchæ subjecta solummodò extat, cui subinde Archidiaconatus annectitur. Eversam dein per Barbaros urbem primus instaurâsse fertur sub annum 850. quidam Bruno, vel Brino, è Moravia expulsus, qui à Ludovico Bojorum Duce clientelare beneficium agri non modici ad Savum, & Saanam amnem extensi ea tempestate obti-

(t) *In CARV. Anti. appa. c. 5. §. 2.*

nuerat; quod territorium Comitatus titulo
 postea donatum narrat Megiserus (u) anno
 nimirum 1339., quo Ludovicus Bavarus Ger-
 maniae Rex Monachij degens Fridericum à
 Sanneck ejus loci Comitem creavit. Hujus
 successorum seriem, historiamque idem au-
 thor usque ad Udalricum contexuit, qui anno
 1457. cum implacabili odio in Corvinam fa-
 miliam, Ladislaum scilicet, & Mathiam,
 Joannis Hunniadis Superiori anno defuncti fi-
 lios flagraret, ad socerum suum Georgium
 Serviae Despotam litteras dedit, spondens se,
 quamprimum Albam Graecam cum Ladislao
 Hungariae Rege appulisset, duos illi globulos
 pro lusu missurum, quibus duo Corvino-
 rum capita veluti sub ænigmate innuebat. Inter-
 ceptis à Ladislai Corvini famulo litteris, Do-
 minoque traditis, hic gravissimè indignatus,
 D. Martini festo, dum Rex sacris interesset,
 Comiti à Procerum cætu evocato obvius, lit-
 teras ostentat, ac proditorem inclamat; tum
 Comes arrepto gladio objectam ictui manum
 simul & caput Ladislai vulnere perstringit, qui
 educto & ipse gladio loricam tectum frustra per-
 cutit; sed Hungari milites ad clamorem ex-
 citi, strenuè obluquantem Comitem, conse-
 cère. Cujus audita cæde Fridericus IV. Im-
 perator, cum nullam Udalricus prolem reli-
 quisset, Cilejam profectus, totum ejus Comi-
 satum, ex veteri quadam conventionem sibi de-
 bi-

(u) *Ann. Carin. L. 9. c. 8.*

bitum occupavit, Styriæque adjunxit. In urbe memorabile etiam est Minorum Cœnobium, in cujus crypta Ciliensium Comitum cineres conduntur. Urbi edita imminet Arx, quam Ober-Cilly vulgus nominat. Cæterùm multa ibi veterum monstrantur monumenta; eruta quoque Romanorum numismata, & ingentis molis reperta cadavera, non dubia venerandæ antiquitatis vestigia. Demum addenda ea victoria est, qua Georgius ab Herberstein Turcas Cileiam usque progressos ann. 1492. fortiter abegit.

EHRNHAUSEN.

ARX & oppidum hujus nominis, quod Ædem Honoris exprimit, sex infra Græcium milliaribus, ortum versùs, haud procul à Sulmonis ostio, dextrum Muræ litus occupat. In supremo montis cacumine, castrum suis munitum turribus, in latere Mausoleum eminet, illustrium ævò superiore belliducum Ruperti, & Wölffgangi, Eggenbergicæ stirpis monumentum. Primus quidem in obsidione Bonnensi sub Duce Bavaro rei tormentariæ præfectum, dein sub Rege Hispaniæ in bello Belgico annis septemdecim Legionis Pedestris Tribunum, exinde sub Cæsare in regno Sclavoniæ Germani militis adversus Barbaros in pugna & victoria Sisciensi ductorem, demum Viennæ supremum armorum Præfectum egerat; unde laboribus meritisque fess-

sus, in patriam redux, DEO, DEIparæ, Di-
 vóque Ruperto, cujus festâ die Petriniam ex-
 pugnaverat, prædictam ædem in sacrarium,
 sibi verò, suæque familiæ posteris castra secu-
 turis, in sepulchrum condidit, & Anno 1611.
 ejusdem castri, & sepulchri hæredem, Wolff-
 gangum patruelem reliquit. Hic etenim
 quoque post amissam in bello Turcico tibiam,
 cui ligneam substituit, castrensem Tribunum,
 dein verò totius Croatiae, & Illyridis mariti-
 mæ Carolo stadij militarem Præfectum egit;
 sed unico tantum anno superstes Ruperto vi-
 xit.

EISENARTZ, ET VORDERNBERG.

Eisenartz vulgare nomen est ingentis op-
 pidi, quod 10. circiter milliaribus ver-
 sùs superiorem Austriam inter præruptos, al-
 tissimòsque montes Græciò recedit. Famo-
 sum illud reddunt celeberrimæ ferri fodinæ,
 quæ plurimis regionibus necessarium hoc me-
 tallum subministrant. Inventæ eæ sunt anno
 à partu Virginis 712., & quamvis jam per
 mille ferme annos indefesso labore effodian-
 tur, nullum tamen pati videntur defectum,
 cùm uberem semper materiam, aut rursus pa-
 riant, aut provida distributione posteris re-
 servant. Cælestis sanè benedictionis non le-
 ve argumentum videtur mira DEIparæ icon,
 quæ

quæ anno 1668., dum ferrea gleba in binas partes fortuitò finderetur, sola naturæ vi utri- que impressa comparuit, atque ad Augustissi- mum Leopoldum delata, gazophylacij pre- tium adauxit. Innumera ibi sudat operarum caterva; nam primò lapides ferrò prægan- tes ex dura rupe exciduntur, ex his dein fer- rum potenti igne liquatum in quasdam infor- mes confluit massas, quæ Vulcanis denuò commissæ, & novo igne excoctæ humanis usi- bus ultimò adaptantur. Multi officiales to- tum opus dirigunt, quibus præest Cæsareus Præfectus, Cammergraff vulgò appellatus. Emicat in oppido Parochiale Templum soli- dò murò adinstat Arcis circumdatum, & D. Oswaldo sacrum, post cujus festum splendidæ ibidem nundinæ celebrantur. In altero au- tem montis latere plures itidem patent ca- vernæ, ex quibus Vordernbergenses Oppi- dani ferrum eadem contentione extrahunt, variisque Provinciis similiter dispensant.

FERNICIUM.

Fernicum vulgò Ferniz pagus est, sesqui- milliari infra Græcium lævo Murz litori insidens, cui celebritatem adstruit Thaumaturga DEI paræ statua, quæ annis abhinc pro- pè quingentis ex Hausmanstettensi templo, tunc Parochiali, divinitus profuga intra ve- pres istic confedit, térque illuc relata, ad de- lectam sibi hanc stationem totidem vicibus ju-

gi miraculo remeavit. Hoc permoti Barones à Pranck, sacellum ejusdem cultui exstruxerant. Verùm Imperator Fridericus III. cognomento Pulcher magnificum illi Templum, quod anathematibus refertum hodie spectatur, crebrisque supplicationibus constanter colitur, annò 1314. à fundamentis substituit. Siquis plura nôsse cupiat, *Atlantem Marianum*, à nostræ Societatis P. Guilielmo Gumpenberg, typis editum consulat.

FRIDAVIA.

HAud magni ambitus civitas, attamen muris turribusque munita, dexteram Dravi ripam insidet, ubi fluminis alveus Styriam à vicina Croatiâ, seu potius Sclavoniâ separat. Præter parochialem ecclesiam, templum quoque ac monasterium Minores Observantes habent, quod illis Jacobus Zeckel, Siculus ab Istuantio appellatus, loci dynasta, Anno 1495. condidit. Hic sub Mathia Corvino Hungariæ Rege armis inclytus Petoviensi & Rackersburgensi urbi præfuit, sed illo è vivis sublato utramque Maximiliano I. tradidit, & inrer Provinciæ nobiles receptus, sibi posterisque lares in Styria fixit.

FRIDBERGA.

FRidberga vulgò Fridberg tenuis vicus est ab Hungariæ limite non procul distans, consuetis tamen Civitatum privilegiis dona-

us, quem Lazius (x) Friburgum nominat, & vetustissimam Styriæ urbem arbitratur, dum eandem censet cum ea, quæ in Codice Præfecturarum Romanarum Cardobianca inscribitur, eò potissimum persuasus argumentò, quod Fridberga anni Pinck vel Pynck adiaceat, quasi præsens hoc nomen ex decurtata priori voce Bianca derivaretur. Parochiali ecclesiæ, ex Voraviensi, eoque celeberrimo Divi Augustini collegio, Regulares Canonici præsunt.

FURSTENFELDA.

Furstenfelda vulgò Fürstenfeld urbs est ad annum Lauffniz, & Veistriz concursum sita ipsos Hungariæ fines penè attingens. Lazius citatus eam esse somniat, cujus sub Aquarum nomine in suo Itinerario Antoninus meminit, sed has, utpote Vindobonæ propinquas, Austriacæ Badenæ melius alij applicant. Tolerabiliùs conjicere videtur Cluverius, cum eandem alteri loco substituit, quem idem Antoninus Sallam vocat, atque inter Sabariam & Haclitanum, quod Rakelspurgo convenit, ferè medium collocat: id ipsum quoque probabiliter intellexit Ptolomæus, (y) Salam inter superioris Pannoniæ Urbes annumerans. Hæc porrò in urbe, præter templum primarium, quod Equites Melitenses

B 5

per

(x) *Lib. 12. de Rep. Rom. sect. 3. §. 8.* (y) *Lib.*

per suos facellanos administrant, est quoque Eremitarum conventualium S. Augustini monasterium, à Rudolpho IV. Austriaco, datis Anno 1362. Sabbato ante festum S. Nicolai, seu die 3. Decembris Viennæ tabulis erectum.

GESSACUS.

GEssaces, Montis nomen est, à Trebellio Pollione in Gallieni Imperatoris Vita memorati, quem Lazius Gessacum appellans eundem facit cum Styriaco vulgò Scheckel dicto, & aditos prope Græcium montes proceritate sua longè superante; sed Trebellium ipsum inspiciamus ita scribentem. *Gallienus interea vix excitatus publicis malis Gotthis vagantibus per Illyricum occurrit: & fortuitò plurimos interemit. Quò comperitò Scythæ facta carragine per montem Gessacem fugere sunt conati. Omnes inde Scythas Martianus variâ bellorum fortunâ agitavit &c.* Ex his itaque infert Lazius Gessacum nusquam aptius reperiri, quam in monte Scheckel, quod ut rudioribus faciliùs persuadeat, Illyrici locò Dalmatiam, multò minùs patentem, subrogat, fugámque in Pannonias factam subjungit. Verùm neque his fulcris opinioni suæ undique vacillanti satis consuluit; valde siquidem hallucinatur, dum veluti indubitatum prætendit, nullum aliud, quàm per Styriam ex Dalmatia in Pannonias iter eligi potuisse.

tuisse. Certè ex Ptolomæo aliàs allegato perspicuum est, montem Scheckel vetere Cætio includi, Pannoniam à Norico, non à Dalmatia dirimenti. Ergóne (obstreperant non nulli) in dubium revocatur, celeberrimum montem Scheckel Latinorum Gessacum esse, quod tamen jam per omnium ora, & calamos impunè volitat? Omnino: gravius quippe mihi accideret genuinæ veritatis, quàm popularis auræ detrimentum. Porro citiùs apud me fidem inveniet Lazius, dum enarrat multa Romanæ vetustatis monumenta in hujus montis dorso, ejúsque vicinia offendi, quibus tamen perscrutandis diutiùs immorari non lubet.

GONNOVICIUM.

Gonnovicium vulgò Gonnowiz Inferioris Styriæ Oppidum 15. miliaribus Meridiem versùs Græciò distat; in cujus Arce Meriano teste (z) rarus scaturit fons, qui in oppidum defluens nunquam crescit, aut minuitur, sed eandem semper aquarum mensuram defert; sæviante hyeme calidus, ardente è contra Syrio frigescent. Memorant præterea historiæ anno 1473. Turcas hucusque penetrâsse; anno verò 1515. Rusticorum seditionem, quæ & Carinthiam, & Salisburgensem ditionem tumultibus implevit, ortum suum indè duxisse.

(36)

GOSSENSE

Cænobium.

Gössense sacrarum Virginum D. Benedicti regulam sectantium Cænobium, opulentiâ, ædificij splendore, atque antiquitate percelebre, in Superiori Styria, vix uno ante Leobium lapide, dextro Muræ litori incumbit. Ejus natales ex manuscriptis ipsius Monasterij documentis desumptos sic ferè describit Schönleben: (a) sub annum scilicet 996, B. Adula Batwini Dynastæ vidua in paterno quodam Castro Comitatus Leobienfis unâ cum filia Kunigunde divinis rebus intenta, cùm aliquando propinquum collem de more conscendisset, internum DEI monitum percepit, quo ad opes suas divino cultui per alicujus Cænobij foundationem impendendas stimulabatur; illique confestim obtemperans detractum è capite velum auræ committit, ut ex ejus casu statuti operis locum designaret: delapsum ad Muram velum supra fluentes aquas hærebat immotum, quod illa pro cælesti nutu interpretata novò alveò effossò fluvium avertit, ibique Monasterij fabricam inchoavit, quod Natæ Cæli Regina, Divòque Andreae Apostolo dicari voluit. Absoluto ædificiò Beata Fundatrix nobiles collegit puellas, quas ad religiosam vitam efformavit, & filia suæ Kunigundi tanquam primæ

lo-

(a) *Annal. Carn. Parte 3.*

loci Abbatisſæ ſubjecit, ut reliquis vitæ diebus exactiùs DEO vacaret, poſt obitum in eodem Templo tumultata, ubi & memoratum ſuperiùs velum ad perpetuam prodigij memoriam adhuc hodie aſſervatur. Hæc ille ſcriptor recenset. Verùm Divus Imperator Henricus II. in auguſtali membranâ ita loquitur: *Notum ſit omnibus Sanctæ DEI Eccleſiæ, noſtrisque fidelibus: qualiter quidam Juvavienſis Eccleſiæ Diaconus, conſanguineus noſter, atque capellanus, nomine Aribo, quoddam monaſterium puellarum ad regulam Sancti Benedicți, in bonorem verò Sanctæ DEI Genitricis Mariæ, ſanctique Andree Apoſtoli, quod mater ſua, Adola nomine, patre ſuo Aribone, quamvis à paralyſi exlege, tamen, quantum potuit, annuente & conſentiente incepit, in loco, nomine Goſſia, in comitatu Iubena, de prædio ſuo fundavit, atque conſtruxit, & pro ſua facultate, DEO aſpirante, perfectum, in noſtram poteſtatem libertandi gratia tradidit, quatenus poſt acceptam noſtræ immunitatis chartam, prima ejuſdem loci Abbatiſſa Chunnegundis, ſoror præſecti Aribonis, eique ſucceſſura, jus legitimum eligendi advocatos obtineat.* Hinc itaque patet: Parthenonis hujus, à matre Adula, & quidem annuente Aribone marito, ſolùm inchoati, Fundatorem fuiſſe utriuſque filium Aribonem, qui poſtea Moguntinus Archiepiſcopus, amplioribus idem aſceterium bonis cumulavit, cui etiam

complures fundos idem sanctus Imperator
 adjecit. Kunigundi vitâ functæ subrogata
 est in Abbatissæ munere Adelheidis pietate
 illustris, cujus cor, tumulô instaurationis er-
 gò post aliquot sæcula resecratô, in corallium
 transisse intra reliqui corporis cineres reper-
 tum est, & Cæsari Maximiliano transmissum.
 At Veronica de Rottmanstorff, quinta supra
 vicesimam ejusdem loci antistita, relicto ad
 functiones parœciales Divi Andreae templo,
 novam, eamque grandibus columnis sufful-
 tam Basilicam inchoavit, sed Margarita de
 Mindorff, quæ successerat, Anno 1515. absol-
 vit, & in eandem à Leonardo Episcopo La-
 vantino Divæ Partheno-martyri Margaritæ
 consecratam, virgineum chorum transtulit.
 Istud hujus Asceterij palmare decus, quòd in
 fædâ illâ morum licentiâ, quâ salacissimum
 Lutheri Evangelium quoque Styriam conta-
 minaverat, nulla Vestalium ad sacrilegas è
 claustro nuptias profiluerit, sed omnes persi-
 terint illibatæ. Etiamnum ita floret, ut me-
 ritò sanctitatis, & puritatis Angelicæ domici-
 lium possit appellari. Subjacet huic Cœ-
 nobio vetustum Sacellum, quod in via Leo-
 bium ducente, supra Muræ scopulum obviat, à
 S. Leone IX. Summo Pontifice, tunc Episco-
 po Tullensi, D. Oswaldo, aliisque Cælitibus
 est dedicatum.

GYRIUM.

GYrium, vulgò Geyrach, in comitatu Ci-
 liensi haud procul à Savi, & Saanæ con-
 fluentibus, in profunda penitus eremo situm,
 altera post Seizensem Styriæ ducatûs Cartusia
 fuit, quam Henricus I. Gurcensis Episcopus
 fundavit. Cùm verò idem Anno 1174. vivis
 excessisset, à Successoribus quidem aliis Reli-
 giosis tradita, sed à Leopoldo Glorioso, Au-
 striæ Styriæque Duce, Anno 1209. pristinis
 Anachoretis reddita, & insuper novâ Basilicâ,
 Divi Mauritij Thebæorum Martyrum Princi-
 pis honori, per Ekebertum Bambergensem
 Episcopum Anno 1212. consecratâ, amplif-
 simisque fundis, & censibus aucta est, ut huic
 meritò adscribatur titulus Fundatoris. Hanc
 porro solitudinem præ cæteris inquilinis illu-
 stre reddidit Beatus Odo Novariensis, qui
 aut primus, aut inter primos illud Asceterium
 rexit; dein verò Taliacotij in Maris Italiae
 provincia, Anno 1239. tot, tantisque prodi-
 giis inclytus decessit, ut Gregorius IX. Ponti-
 fex Maximus, proximò statim annò, quo cor-
 pus incorruptum translatum erat, peculiariter
 in vitam, & miracula ejusdem inquiri jufferit.
 Illam breviter Bollandus in Actis Sanctorum
 ad diem 14. Januarij recenset; hæc integro
 eoque grandi volumine referri vix possent.
 Complures tum insigni virtute, tum eximiâ
 doctrinâ inclytos successores habuit, quamdiu
 à pe-

à pestifero Lutheri dogmate Styria immunis perstitit. Postquam etenim derelictas a seetis mortuis cellas nemo amplius expetiit, desertum propè cænobium à Principe receptum, & demum Archi-Ducali Convictorum Societatis Jesu Collegio, ad alendos in studiis altioribus clericos, qui propterea Gyrienses alumni nuncupantur, annuente Summo Pontifice est adscriptum.

HARTBERGA.

Hartbergam, vulgò Hartberg Inferioris Styriæ Civitatem ad Hungariæ confinia sitam Merianus (b) ex Lazio eandem censet cum antiqua Urbe Heorte, cujus mentio apud Strabonem (c) de Scordiscis populis Istri accolis differentem his verbis habetur. *Quidam etiam Insulas habebant Scordisci; eò autem magnitudinis aucti sunt, ut usque ad Illyricos, & Pæonicos, & Thracios protracti sint terminos. Complures igitur jacentes in Istro Insulas occupavere. Ipsi etiam Urbes babuere Heortem, & Capedunum.* Ex quibus judicet eruditus lector, utrum Lazianæ sententiæ subscribendum sit, ego enim hoc unum adjiciam, Lazium videlicet Heortis nomini vocem *Mons* addere, cujustamen nul'um in Strabone vestigium; eo opinor consilio, ut Hartbergæ vocabulum, cujus secunda pars montem Germanis sonat, inde profluxisse validiùs sua-

(b) *Topog. Styr.* (c) *Lib. 7.*

suaderet. Cæterùm isthæc olim Romani militis, ad Pannoniæ superioris, Noricique limites excubantis stativa fuisse, non modò superstites è quadro saxo turres, sed etiam cenotaphia, aliave mormora, numique veteres passim effossi docent. Paræciale templum ex quadro pariter saxo, geminisque ejusdem structuræ turribus à fronte, & dorso munitum, Divi Martini, Turonensis Episcopi, cui Sabaria haud procul distita solum natale dederat, cultui dedicatum est. Extra urbis portam, quæ Græcensis dicitur, proximum fossæ monasterium Capucini sub præcedentis sæculi umbilicum incolere cœperunt. Reliqua minoris nominis sacraria silentio præterimus.

JUDENBURGUM.

Judenburgum vulgò Judenburg, Styriæ Superioris Urbs, quæ Metropolis ejusdem apud Merianum audit, elevato ad præterfluentem Muram clivo insistit, unde sat amplam despicit planitiem, inter editos undique montes, quovis anni mense, nivibus albentes secus fluvium extensam. Hinc Græciò 14. miliaribus distat, si per aquam; 8. verò, si per Alpes iter suscipiatur. Urbem hæc antiquum Virunum esse à Ptolomæo (d) Plinio, (e) Antonino, & Peutingerianâ Tabulâ notatum conjicit Bilibaldus Pirkeimerus in Germaniæ explicatione apud Schardium excusa:

ve-

(d) *Li. 4. c. 14.* (e) *Li. 3. c. 24.*

verùm non consonant itinerum intervalla; longiùs enim Aquileiâ Judenburgum abest, quàm ab sit in Antonini Itinerario Virunum, Aliter proinde divinat Schönleben, (f) & ab Iduno, quod Ptolomæus in Norico recenset, Judenburgum derivat, cui utcunque favet nominis affinitas, & respectus ad Virunum, seu Frisacum in eo consistens, quòd Idunum Boreæ magis ab eo Geographo admoveatur, & non nisi unica inter has duas Civitas collocetur; quæ tamen omnia sententiam hanc oppidò dubiam adhuc relinquunt. Illustrior interea, & antiquior ea origo videtur, quàm ut à Judæis deducatur, ac si illi hanc Urbem priùs inhabitassent, aut planè condidissent, quod ex sola vulgi traditione constat, fabulas sæpiùs, quàm historias referente. Neque huic multùm suffragantur Civica insignia, quæ teste præcitato Schönleben Judæum repræsentant; eorum siquidem inventio recentioris ævi est, ac post vocabuli mutationem instituta. Unum Urbis latus ferè occupat Cæsar's aula, paucis abhinc annis renovata, cui proximi sunt cum suo Cœnobio, per Divum Joannem Capistranum, aliquando ejus inquilinum nobilitato, Minores Observantes, qui Conventualibus, circiter ab anno 1240. ibidem degentibus successerant. Præter istud & Parochiale templum, cui Decanus præest, aliud extat Divo Augustino sacrum, quod

quod cum annexo Eremitarum Conventuali-
 lium monasterio Rudolphus IV. Austriacus,
 anno 1364. datis Viennæ feriâ III. Paschatis,
 videlicet die 26. Martij litteris fundavit; sed
 Balthasar Comes à Thonhausen, ære soluto
 utrumque redemit, & anno 1621. Societati
 Jesu contulit, cui pientissima ejusdem con-
 fors Ursula, nata de Hollenegg, quoque ter-
 tiæ Probationis domum addidit. Extra po-
 maria autem in ea declivitate, quæ Muræ ad-
 jacet, Moniales degunt D. Claræ institutum
 profitentes, quarum Monasterium superflite
 in terris fundatrice sanctissima, ideóque ante
 annum 1253. inchoatum, non quidem à sitûs
 amœnitate, sed innocentia vitæ Paradisus ap-
 pellatur.

KAPFENBERGA.

Kapfenberga, vel uti Gerardus de Roo
 scribit, Kappenberga, vulgò Kapfen-
 berg Oppidum est cum editiori Arce 7. mil-
 liaribus Græciò distitum, quod Lazius, anti-
 quitates undique ad nauseam usque corradens
 Scordiscorum Capedunum putat, sed qua ve-
 ritatis specie, ex supra allato Strabonis textu
 eruditè colligere licebit. Inclaruit hoc Op-
 pidum ab acrem pugnam anno 1291. in ejus
 pomariis consertam inter Fridericum Stuben-
 bergicum, & Hermannum Landenbergicum,
 qui Alberti Austriaci postea Imperatoris par-
 tes tuitus, hostem diu strenuè dimicantem, &

tandem à propriis militibus desertum ad sui deditionem coëgit. Hinc porro per vallem Martiam, ejusdemque vicos, & oppida, singulis ab invicem milliariibus distita; videlicet Muerzhoffen, Chindberg, Krieglach, Langewang, Muerzuschlag, & Spitäll, ad usque supremum Cetij montis jugum, Semering appellatum, regia in Austriam via porrigitur, quæ omnia singillatim exponere, libelli præsentis angustia non patiuntur.

KNITTELFELDA.

KNittelfelda, vulgò Knittelfeld, Civitas est Superioris Styriæ inter Judenburgum, à quo duobus, & Leobium, à quo 4. milliariibus recedit, ad Muræ, & Undrimæ confluentes sita. Parochiale idque vetustissimum templum Divo Joanni Baptistæ sacrum, cathedralis Ecclesiæ Seccoviensis Regulares Canonici, indulta per Fridericum Episcopum, Anno 1311. facultate administrant, ubi Chnuttelveld appellatur. Falluntur egregiè, qui urbem modernam, ex amplissima quondam civitate, seu *Metallina*, seu *Campipodium* appellatâ, superesse putant; cum neutrum nomen apud Geographos, aut Historicos reperiat. Melius divinabit, qui eandem olim *Adundrimam*, ab amne vicino dictam, ibidemque templum à Modesto Episcopo, quem sanctus Virgilius ad imbuendos fide Christiana Carinthos miserat, primitus erectum,

ctum, aut consecratum fuisse existimaverit: Sic etenim in vetere fragmento, *de conversione Karantanorum*, apud Bollandum (g) & Schönleben (h) per laudatum Episcopum, ejusque socios habetur: *Qui venientes Karantanis dedicaverunt ibi ecclesiam Virginis Gloriosa in Liburnia (legendum Tiburnia) civitate, & aliam suam Adundrina (fors Adundrima) civitate, & in aliis quamplurimis locis.*

LAMBERTINUM

Cænobium.

Lambertinum, seu S. Lamberti Monasterium, ædificij amplitudine, ac splendore sanè magnificum ad Carinthiæ limites, quàm proximè accedit, atque in edito quidem situ, sed altioribus montium jugis coronato à Religiosa Divi Benedicti familia in septimum jam sæculum inhabitatur. Originem illius fundator ipsemet in suo diplomate sic recenset: *Ego Heinricus divinâ cooperante gratiâ Karinthiæ Dux, per presentia scripta ad successorum memoriam transmittere curavi, qualiter Abbatiam sancti Lamberti, que sita est in Episcopatu Salzburgensi, & in comitatu Frisacensi, ultra aquam Theodosiam, rebus propriis ex paterna hereditate præditam ordinavi. Prædictam igitur Abbatiam pater meus Marquar-*
dus

(g) Boll. in vita S. Domitiani die 5. Feb. (h)

Appar, Carn. cap. 5. §. 8. num. 7.

*aus pro remedio animæ suæ, nec non & dilectæ
 conjugis, matris meæ, videlicet Leutpurgæ, &
 omnium parentum suorum, in solo proprietatis
 suæ, edificare cepit. Et quia ejus devotionis
 propositum morte præveniente non potuit con-
 summari; Ego Henricus Dux, filius ejus con-
 summandum assumpsi. Ibi ergo ad usum fra-
 trum DEO servientium, eidem ecclesiæ in per-
 petuum habenda, de meis, sicut subscripta
 sunt, contuli; Ecclesiam videlicet Sanctæ Ma-
 riæ in valle de Grazluppa sitam, à præsentè
 Hartmanno Abbate, cunctisque successoribus
 suis, cum omni subjectione obtinendam. Re-
 censentur exinde plures Ecclesiæ, prædia, &
 latifundia, inter quæ centum regales mansi in
 valle Avelenz, ubi nunc Cella Mariana supe-
 rius descripta, post interjecti montis jugum ef-
 fulget. Demum hæc clausula subjungitur:
 Confirmata est autem hæc traditio apud Ma-
 guntiam in universali curia præsentia, nutu,
 & auctoritate Henrici Imperatoris IV. Augu-
 sti, sub testimonio istorum Principum: Fride-
 ricus Colon. Archiepiscopi, &c. Actum Magun-
 tiæ in Christo feliciter, scriptum XVI. Kal.
 Feb. Indiçt. XII. Anno Incarn. Dom. MCIV, &c.
 Confirmavit quoque hoc eximie pietatis o-
 pus Conradus III. Cæsar, summique Pontifex
 amplis privilegiis cumulârunt. Inter Abba-
 tes excellere Hermanus à Truchsen, qui
 fratris sui Eberhardi II. Salisburgensis Anti-
 stitis patrociniò, insulæ honorem sibi, suisque
 suc-*

successoribus obtinuit, vitâ functus anno
 1260., & Joannes Fridberger, qui ob vindi-
 cata Monasterij jura secundi fundatoris no-
 men promeretur; è vivis sublatus anno 1358.
 Porrò summopere memorabile, si ita res se
 habet, atque honorificum est, quod Bucelinus
 suis commentariis mandavit, quòdque justis
 de causis ejusdem authoris verbis, prout se-
 quitur exponam. *Fuit D Lamberti Cœ-
 nobium absque controversia Archiducatus
 quondam Carinthiæ Archislerium à Romanis
 Pontificibus, Caesaribus, Ducibus, & Principi-
 bus, ob singularem religionem summo in pretio
 habitum, & certatim ornatum, ac locupleta-
 tum, ita ut maxime etiam Principes Cœnobij
 tanti feudatarij essent, uti ex archivo illie ipsi
 exscripsimus. Ita in feudum accepit ab Hen-
 rico Abbate S. Lamberti serenissimus Archidux
 Ernestus Leobij in presentia Georgij Abbatis
 Admontensis, &c. Dominium, & munitio-
 nem Tirnstein prope Frisacum, munitio-
 nem Neuvemarck prope Grasslupp, Judenburgen-
 sem Civitatem, munitio-
 nem Eppenstein, oppi-
 dum Voitsperg, munitio-
 nem Bruck, &c. simi-
 liter A. C. 1389. Albertus Archidux presens
 Hugone Comite Montfortio, &c. prædicta Do-
 minia, Castra, atque oppida in feudum accepit
 à Rudolpho de Liechtenegg Abbate, (qui etiam
 Herz/ und Fürst appellatur) uti in pergame-
 no fidelissimè omnia, atque authenticè consi-
 gnata reperimus, atque descripsimus, Ha-
 etc.*

Stenus Bucelinus, his subjungens 50. nobilium familiarum nomina, quæ aliquando feuda à splendidissimo hoc Monasterio acceptarunt.

LANCOVICIUM.

CAstrum hujus nominis, quatuor Græcio milliaribus in occasum recedit, infra quod Fridericus Imperator Pacificus Templum Marianum, & cœnobium Minoribus S. Francisci regulam Observantibus, Anno 1455. erexit. Munificæ huic pietati occasionem præbuit sacra DEI paræ statua, multis magnisque gratiis, & prodigiis inclyta, quæ peculiari libro, sub titulo Panacæ Marianæ typis vulgato recensentur. Hinc frequentissima supplicantium agmina, etiam ex distitis procul oppidis, & urbibus illuc confluunt, annisque singulis ex hac eadem Styriæ metropoli magno numero devoti Mariæ clientes illuc procedunt.

LEIBNICIUM.

Leibnicium vulgò Leibniz, Sulmone fluvio irriguum, quatuor milliaribus Græcio in Austrum abscedit. Munitiores inter Styriæ Urbes quondam florebat, utpote quod anno 1481. acrem Hungarorum obsidionem, qua à Mathia Regis Archistratego, cui nomen Maubitsch, cingebatur, diu elusit, donec ob annonæ defectum sæviente intus fame

Civis quidam Christophorus Hammer nuncupatus, eâ adactus ad obsidentes profugerit, quibus cum abditum, minusque custoditum ad urbem ingressum prodidisset, eorum aliqui per hunc clam irrepentes propiorem portam invadunt, toto interim exercitu ad assultum advolante; quare capta ab Hungaris Civitas, fædèque vastata, non nisi inter oppida ab eo ferè tempore recensetur. Urbem Romanam, & verosimiliter Muroëlam inibi stetitisse, non solum moneta passim effossa, sed etiam totus ager, inter Sulmonis, & Muræ confluentes situs, qui cryptis subterraneis in varios tumulos assurgentibus incumbit, abundè suadet. Quin imò turris maxima Leibnicensis castri, è quadrato lapide, Romanis epitaphiis, aliisque inscriptionibus quondam conspicuo, sed per rudes opifices pessimè mutilato assurgit. Hâc in arce Celsissimi Principes, & Episcopi Seccovienses residere consueverunt. Parœciali templo, quod Divum Jacobum Apostolum tutelarem habet, Decanus præsidet. Præter istum etiam PP. Capucini ecclesiam, & monasterium obtinent.

LEOBIUM.

L Eobium vulgò Leoben vetusta Styriæ Superioris Civitas, quam Mura post brevem flexum secundò alluit, octo miliaribus, si secus flumen, 6. verò, si per montes calculus inœatur, Græciò abest, Septentrioni magis,

gis, quàm Occidenti propinqua. Nobilis huic olim suberat Comitatus, prout ex Gössensis Parthenonis diplomate superiùs allegato liquet. Quin imò antiquior membrana in eodem Archivo superest, ex quâ hæc breviter allegasse sufficiat: *Ludovicus Divina favente Gratia Rex, &c. Ottachari, dilecti nostri comitis filio, cui Arpo nomen, in valle, quæ dicitur Leubna, in Dominio ejusdem Ottachari, hœbas viginti, cum rebus omnibus ad easdem hœbas pertinentibus perpetualiter in proprium donavimus &c. Datum Anno Incarn. Dom. Nongentesimo quarto, Indiçt. septima, Anno Regni nostri quinto.* Hic itaque Comes Leobienſis Ottocarus, seu Ottacharus, Arponis, sive Aribonis illius parens fuit, cujus filius Aribo, dein Moguntinus Archiepiſcopus, Parthenonem Göſſenſem fundavit, prout ex diplomate ibidem recitato patet, dum ejusdem cœnobij primordia recenſeremus. Civitas olim eo in loco ſteterat, in quo etiamnum Parœcialis Eccleſia, Divo Jacobo, Magno Apoſtolo, dedicata, extra pomæria perſtat: Hæc ſiquidem à vicino monte, ad Muræ ſibimetipſi, velut Mæandri, occurrentis peninſulam, anno ſupra milleſimum, & ducentefimum ſexageſimo octavo ſunt translata. Extimum verſus Septentrionem angulum in Orientali fluminis ripa Monafterium Ordinis Prædicatorum, cum annexa S. Floriani Martyris eccleſia occupat, quod anno 1280. ſuas

suos natales habuit. In opposito versus oc-
 cidentem litore Collegium Societatis JESU
 eminet, quod sua primordia Ferdinandi II,
 ædes venatorias, & Joannis Hoffmanni, Ab-
 batis Admontensis, vicinum D. Joannis Bap-
 tistæ sacellum, adjectis in novam fabricam de-
 cem Rhenensium millibus, ultrò cedentis mu-
 nificentia, ab anno 1613. debet. Postquam
 igitur anno 1621. etiam litteraria palæstra est
 aperta, Ferdinandus II. Imperator, anno pro-
 ximo censum perpetuum, augustâ liberalita-
 te assignavit. Hinc dirutis veteribus parie-
 tinis, novum collegium, Anno 1624. assurre-
 xit. Demum quoque novum templum, ele-
 ganti structurâ, Anno 1667. absolutum, die
 28. Septembris per Maximilianum Gandol-
 phum ex comitibus de Khüenburg, Princi-
 pem & Episcopum Seccoviensem Magno In-
 diarum Apostolo dedicatum est, qui dein Me-
 tropolita, singulari pietate, ac munificentia
 summum altare addidit. Extra urbem tem-
 plum & monasterium PP. Capucini habent.

LUETENBERGA.

Luetenbergam vulgò Luetenberg perce-
 lebre Inferioris Styriæ oppidum Mura
 fluvius non procul ab Hungariæ confiniis irri-
 gat, eique famam conciliat nobilissimum vi-
 num,

num, quod totius Provincie, & facile totius Germanie fortissimum ex circumstitis collibus legitur, ita, ut quidam scribere non ambigant, sua illud præstantiâ Grecicum æmulari.

S. MARIÆ CONSO- LATRICIS

Templum, & Monasterium.

ET si recentissimum, attamen celeberrimum est DELparæ Consolatricis, vulgò *Maria Trost*, unicâ solùm ab urbe Græcensi versùs orientem leucâ distitum templum, & monasterium, quod sancti Pauli Eremitæ primi Religiosus Ordo possidet, & ingenti fructu pietatis Marianæ colit. Gratiola ibidem Augustæ cælitum Regine statua, è ligno sculpta, suam olim in cistercio Runensi stationem habuit, ex quo eandem in prædium suum montanum Baro Wölferstorffus Abbate annuente transtulit, angustòque, utpote privato solùm sacello clausam coluit. Postquam verò suis clientibus, illuc affluentibus, se Gratiarum Mater inclinante superiore sæculo per multa prodigia propitiam exhibuit, ut prædium illud in oratorium publicum verteretur, à laudatis antea Religiosis fundus ejusdem, soluto pretio est comparatus. Nova igitur Basilica, quam utrinque monasterium claudit, est erecta, cujus aræ laterales omnes è peregrino marmore perquam eleganter elaboratæ, de-

corem augent. Supremum decus sacrarium dabit, in cujus ara maxima DElpara fulgebit. Tantus interim non solum è Styria, sed vicinis etiam provinciis Mariophilorum est accursus, ut eorum epulo Eucharistico resectorum calculus, annuatim sexaginta milia transcendat.

MAHRBURGUM.

MAhrburgum Inferioris Styriae Urbs in læva Dravi fluminis ripa amœnò circumdatur solò, & 9. Græciò milliaribus versus Austrum removetur : pro cujus elogio miram antiquitatum farraginem congregat apud Schönleben Lazius, cohortem nimirum Marianæ degentem, cujus Tribunum *sub dispositione Viri Spectabilis Ducis Provinciae Valeriae Ripensis* Notitia Imperij recenset ; Marianam à codice Romanarum Præfecturarum inter Valeriae municipia conscriptam ; Jornandis Castrum Martenum Sarmatarum sedem ; & quæ ipse in Ammiano Marcellino sibi finxit Marciana Castra : hæc itaque omnia licet prorsus diversa, ob nominis consonantiam, quam ille solus percipit, in unum conflant Mahrburgum. Suos olim hæc Civitas Dynastas habuit, donec Ottocarus Styriae Marchio à Bernardo Comite eandem comparaverit. Præter parochiale templum, quod Decanus regit, suam quoque in urbe ecclesiam Minores S. Francisci Conventuales, ab

Anno 1284. administrant. Cùm Anno 1532. Solimannus Turcarum Imperator armis Carolinis territus, ex soluta obsidione Günnsiensi per Styriam fugitivus, Muram infra Græcium facillè superâisset, Mahrburgum delatus, cujus inquilini pontem dejecerunt, navésque omnes in ripam adversam deduxerunt, urbem aggredi non ausus, Dravum natando superare coactus est, haud paucis suorum inter vortices amissis, prout fusè Istuanfius recenset.

MEHRNBERGENSE

Asceterium.

AD Dravi ripam propè fines Carinthiæ, illustrem sub regula Divi Dominici parthenonem, unà cum castro, & oppido Sanctimoniales obtinent. Originem tabulæ fundatrices exhibent. *Notum sit omnibus tam presentibus quàm futuris: quòd ego Geisla (seu Gisela) relicta Domini Alberti de Merenberch, & filius meus Sifridus, ad honorem & gloriam Domini nostri Jesu Christi, ejusque Matris Virginis gloriosæ Mariæ, claustrum sororum degentium sub regula sancti Augustini secundum institutiones Fratrum Ordinis Prædicatorum, cum ecclesia in fundo nostræ proprietatis, sub castro Merenberch, fundavimus & construximus dotando ipsum claustrum, &c. Data sunt hæc Anno Domini Millesimo, ducentesimo, quinquagesimo primo, in die S.*

Joannis Baptiste. Hic porro Sifridus aut Sigefridus, quòd Regi Ottocaro ex Carinthia per Dravum reduci, morbo impeditus non occurrisset, ab æmulis perduellionis accusatus, & dein per insidias captus, ac Pragam deductus, ibidémque crudeli carnificinâ est interemptus. Cùm verò sepulchrum, quò publica sub furca conditus jacebat, crebris luminaribus, innocentia testibus resplenderet, impetratum à cognatis cadaver inde levatum, & in ecclesiam Mehrenbergensem delatum, ibidémque penes aram majorem æneo primum, dein marmoreo sarcophago clausum, miraculis coruscat. Erecta desuper lapidea effigies hanc epigraphen habet: Seifridus de Mernberg, Anno Dom. MCCLXXII, passus est.

MURÆPONTUM.

Muræpontum vulgò Bruck an der Muer, Styriæ Superioris Urbs, 6. milliaribus Græciò distita, à Muræ fluvio, cui adjacet ponte, nomen desumpsit, atque eadem à pluribus censetur cum illa, quæ in Peutingeriana Tabula ad Pontem indigitatur. Præter Parochiale Templum, cui Archidiaconus præest, bina alia adsunt. Ex his primum Minores Seraphici Ordinis Conventuales, quibus Udalricus Comes de Montfort, & Phanneberg, Anno 1301. monasterium fundaverat; Alterum verò PP. Capucini administrant.

Commendanda hęc est Civium in Principem fidelitas, atque in hostes fortitudo, quam pro Alberto I. Cæsare in strenua Urbis propugnatione contra Ottonem Bavaricę Ducem, & Conradum Salisburgensem anno 1291. exhibuerunt. Propè Civitatem illabitur in Muram amnis, cui Meiz nomen, postquam antecenam secuit vallem, inde Martiam dictam, & usque ad Austrię terminos pene protensam,

MURAVIA.

Muravia vulgè Murau Superioris Styrię Civitas ad Salisburgensem ditionem accedens, à Mura fluvio in duas partes discinditur, quę super eum ducto ponte junguntur. De hac Cluverius (i) id sentit, quod ex Peutingeri Mappa Murę ponto à cæteris adjudicatur, olim videlicet floruisse, & Pontis nomine ibidem indicari, hocque ex itinerum ductu satis inferri opinatur. At cum ipsam Mappam, verè nobile antiquitatis cimelium, consulerim, nihil reperi, quod uni potiùs, quàm alteri faveat sententię. Murę tamen fluvio disputatum locum adhæsisse pronum est. Civitati ex editiore loco imminet Parochiale Templum; sed adhuc altiùs ascendit splendida Arx vicino insidens colli, cui in adverso fluvij latere respondent alterius Arcis rudera Ottocari Bohemię Regis jussu prostratę.

NEUSTIFTENSE

Templum.

MAriana hæc Basilica haud procul Peto-
viò diffusa, Augustam DEI Genitricem, quæ expanso per Angelos pallio magnam clientum turbam adgeniculantem protegit, cum his omnibus ex uno eodemque saxo, perquam raro artificio elaboratam exhibet. Antiquus ejusdem cultus grassante Lutherana hæresi propemodum extinctus, cum A catholicis fundos, annuosque census occupassent, iterum per Societatem JESU est instauratus. Vix etenim Collegium Leobien-
se inchoaverat, cum intercedente Nuntio Apostolico Ferdinandus II. indulset, ut illud eidem Collegio adscriberetur. Exinde fundi ære soluto redempti, cultus adedò auctus, ut hisce temporibus, potissimum è Croatia, Slavoniæque Regno, ad primariam solemnitatem, quæ festo Pentecostes proxima, etiam ultra decem supplicantium millia confluant, quæ subjectam colli Mariano planitiem ad instar exercitus occupant.

NOVOMONTANUM

Cænobium.

NOvi montis Cisterciensis Ordinis asceterium, vulgò Neüberg dictum, inferiori

Austriæ propè contiguum, inter Styriæ superioris alpes, ad Muerziæ, sive Martiæ fluminis primum, cùmque tenuem alveum, ab Ottone Austriaco, Alberti I. Cæsaris filio, annuente Friderico Pulchro, fratre Augusto, Anno 1327. est inchoatum. Cùm etenim ex consorte lectissima, Elisabetha Bavara primogenitum Fridericum die festâ S. Scholasticæ, videlicet decimâ Februarij suscepisset, evocatis ad eam solitudinem ex antiquissimo Sanctæ Crucis monasterio coloniis fundum assignavit, & deinceps elegantem vastæ molis basilicam DEI paræ honoribus erexit, ibidemque sibi, ac suis monumentum statuit. Et verò isthïc etiamnum, cum Elisabethæ, filiorumque Friderici, & Leopoldi, ac alterius quoque conjugis Annæ, Joannis Bohemiæ Regis filiæ exuviis, ipsius Fundatoris ossa quiescunt.

NOVUM CLAUSTRUM.

HAud procul Celeja dissitum, 'Sacro Prædicatorum Ordini Fridericus Princeps, & Comes Giliensis, Anno 1453. subscriptis die 17. Januarij litteris fundavit. At diu à rabie Turcica immune non perstitit; cùm Anno 1479. à Barbaris per Styriam, vicinamque Carnioliam grassantibus, repentè obrutum, & cæso P. Wolffgango Weidhoffer, reliquis

verò in vincula coniectis, & sacra inter spolia abductis fuerit desolatum. Refloruit tamen iterum, & quidem novis tabulis, ac immunitatibus ab Anno 1492. firmatum, etiamnum floret.

O B E D A C U M.

O Bedacum vulgò Obedach, Oppidum est Superioris Styriæ Arce instructum ad Admontense Cœnobium pertinente, in quo vetustam Bedaci Urbem à Ptolomæo (k) in Norico annumeratam etiamnum perseverare autumat apud Merianum (l) Lazius, cui vocabuli affinitas familiaris hujus authoris Achilles multum quidem suffragatur, sed cum Ptolomæi Bedacum ex situ, aliisque circumstantiis idem omnino videatur cum Peutingerianæ Tabulæ, & veteris inscriptionis Bidajo, & alterius inscriptionis Badaco, quod & Cluverio certum est, atque in his non nisi 13. vel ad summum 19. passuum millibus ab Oeno fluvio separetur; cætera, quæ in definienda veterum locorum statione præ oculis haberi debent, Obedaco non congruunt, utpote à prædicto fluvio longè remotiori.

O B E R B U R G U M.

Celebre quondam Ordinis S. Benedicti ad Carniolix fines in comitatu Ciliensi monasterium, teste Bucelino in Germ. sacra, (m)

C 6

con.

(k) *Li. 2. c. 14.* (l) *Topog. Styri.* (m) *P. 2.*

conditum sub Annum 1140. à Theobaldo de Khaag, ejusque conjuge Truta, seu Gertrude, quod Ulricus Carinthiæ Dux ad Annum 1268. liberaliter auxit, & Fridericus Comes Ciliæ A. 1454. plurimum coluit. Verùm Fridericus Imp. Pacificus à Pio II. Pontifice Max. obtinuit, ut illud Monachis migrare iussis, erecto recens Episcopatu Labacensi Anno 1463. adscriberetur.

PETOVIVM.

Petovium vulgò Petau, Urbs est cum arce, Inferioris Styriæ, à Dravo fluvio irrigata, quæ Græciò versùs Meridiem milliariibus duodecim recedit. Huic servatum à primordiis nomen hanc parit felicitatem, quòd genuina ejusdem antiquitas à nemine in dubium revocetur; à Romanis siquidem, aliisque veteribus scriptoribus tenui nominis discrepantia enuntiatur: Antonini, & Peutingeri Itineraria Petavionem, vel Pœtovionem exprimunt. Tacitus (n) Petovionem vocat, & Legionis decimæ tertix ibidem hybetna statuit. Ptolomæus (o) denique in Argentoratenſi anni 1520. editione Petobium inter Pannoniæ Urbes recenset. Episcopali quondam dignitate hanc Urbem claruisse, ex Divi Hieronymi libro, *de scriptoribus Ecclesiasticis* patet, ubi juxta genuina Manuscripta, quorum unum in Bibliotheca Græcensi superest, me-
lio.

(n) *Hist. Lib. 3.* (o) *Lib. 2, c. 15.*

lioresque editiones ita legitur: *Victorinus, Petabionensis Episcopus, non aequè Latine, ut Græcè noverat. Unde opera ejus grandiora sensibus, viliora videntur compositione verborum. Ad extremum quoque martyrio coronatus est.* Quamvis igitur in Martyrologiis, IV. Nonas, seu die secunda Novembris Victorinus nominetur Episcopus *Pictaviensis*, id tamen ex solo amanuensium lapsu contigit, prout ipsamet erudita Gallia modò agnoscit, & in recentissima Bibliotheca Maxima SS. PP. Lugduni editâ fatetur. Permanfit Urbs incolumis, donec eadem à Gothis propè funditus excinderetur. Nam in illa Barbararum gentium, undique Romanas provincias incurfantium rabie, Valentem Arianum, qui cathedram invaserat, sed ab Orthodoxa plebe dejectus fuerat, patriam prodidisse, Sanctus Ambrosius in epistola ex Synodo Aquilejensi ad Imp. Aug. Gratianum, & Valentinianum II. datâ, lamentatur. Urbis itaque vastatæ, & Episcopis destitutæ reliquias, post longa temporum intervalla, Otto II. Imperator, si Megifero credimus, Friderico Archiepiscopo Salisburgensî contulit. Verùm antiquiores tabulæ, *totam civitatem* ab Arnulpho Imperatore dudum antea Metropolitanæ Ecclesiæ donatam fuisse docent. Cùm verò Bernardus Archi-Episcopus eandem Mathiæ Corvino tradidisset, receptam Maximilianus I. in fiscum redegit, & privato Principis arario

rio adscriptit. Castrum, quod in sublimi pe-
tra, undique libera, suis propugnaculis urbem
tuetur, fiduciario quondam jure, Nobiles co-
gnomento Petovientes, habebant, & ab Anno
1254. Provinciales, ut vocant, Styriae Mare-
schalli erant, quorum ultimus Fridericus An-
no 1438. die 6. Januarij tumulo illatus est.
Pientissimae horum munificentiae utrumque
coenobium, videlicet Praedicatorum, & Mi-
norum Conventualium suam originem debet,
quibus tertium, Capucinorum, sed extra urbis
maenia situm accedit. Parochiali autem
templo Decanus praest.

POLLENSE

Collegium.

Pöllense Canonorum Regularium D. Au-
gustini Collegium in Inferiori Styria,
non procul Hartbergâ, fundatum à Joanne L.
Barone de Neüberg, postremo hujus stirpis
furculo, nactum est primum Praepositum
Udalricum de Trautmansdorff, qui post oden-
nium in gubernio impensum anno 1512. mor-
talem hanc vitam cum aeterna commutavit.
Inter successores ejusdem, Petrus Muchitsch,
qui anno 1600. vivis excessit, insignis Theo-
logus, & Religionis Catholicae propugnator
acerrimus, edito *Pædagogiae Wittenbergensis*
volumine inclaruit. Modernus verò Praesul,
Joannes Ernestus ab Ortenhoffen, non solum
etc.

eleganti structurâ novum asceterium erexit; sed etiam augustæ molis Basilicam, Sancto Vito Martyri, primo ejusdem Collegij Tutelari sacram, artificî penicillo illustratam exstruxit.

R A I N A.

RAina Urbecula est in Boreali Savi fluminis litore, quam Merianus (p) Inferiori Styriæ adscribit, & ad Salisburgensem Ecclesiam olim spectasse Megiserus (q) testatur, funestam cladem subjiciens ab Achmete Turcarum Duce anno 1475. in ejus conspectu Christianis numerò longè inferioribus, & se diu strenuè tuentibus illatam.

R A K E L S P U R G U M.

Rakelspurgum, seu uti aliqui malunt, Rackerspurgum, quod 8. circiter infra Græcium milliaribus Mura utrinque, tanquam insulam claudit, inter nobiliores Styriæ Urbes censetur, sed vini præstantiâ reliquas antecelens. Antiquum Hæclitanum, quod medio ferè itinere Sallam inter & Pœtovionem ab Antonino statuitur, agnoscit in hac Civitate Cluverius, (r) tam situ, ac viarum ductu innixus, quàm aliquâ vocabuli consonantiâ. Suspicatur enim Ræclitanum potiùs inibi legendum, quàm Hæclitanum. Verùm posterius

ar-

(p) *Topog. Styr.* (q) *Ann. Car. L. 10. c. 20.*

(r) *Vind. & Nor. 5.*

argumentum ei minimè favere suadet Ratio-
narium Styriæ anno 1267 confectum, & à
Lambecio (s) excusum, cui non Rakelspurg
inscribitur, sed Ratgersbüch, quod quasi Rat-
geriburgum aptè Schönleben interpretatur;
Unde evanescit omnis cum Ræclitano conve-
nientia. Antequam Rakelspurgum ad Pro-
vinciæ Principem devolveretur, Wildonensi-
bus Dominis paruisse, narrat Merianus,
Commodis hodie habitatur ædibus, licèt ite-
ratis incendiis sæpius defœdatum. Ad an-
num 1480, à Mathia Hungariæ Rege unà
cum Petovio occupatum, sed illo ex vivis sub-
lato, Cæsari restitutum. Feliciter ad ejus po-
mæria contra Turcas pugnatum, dum anno
1418, Ernestus Archidux Austriæ de iis pri-
mò in hanc regionem irumpentibus glorio-
sissimam retulit victoriam, viginti circiter ho-
stium millibus in eo conflictu prostratis.

RECKERSPURGUM.

ARx Reckerspurgenfis sex propè millia-
ribus à metropoli versùs Orientem dis-
fita, rupis altitudine, propugnaculorum nu-
merò, & internâ totius aræ, pomariis, vi-
neisque consistæ, magnitudine superat Græcen-
sem, ut inter fortissima Provinciarum Au-
striaearum munimenta numerari mereatur.
Ad summum præcipitis petræ culmen, in quo
ingens aula eminet, non nisi per complures
por.

(s) *Biblioth. Vindob. L. 2. c. 4.*

portas, suis pontibus instructas, aditus reseratur. Eidem modò dominatur Wenceslaus Carolus S. R. I. Comes de Purgstall, Sacræ Cæsareæ Regiæque Catholicæ Majestatis in excelso Austriæ Interioris Regimine Consiliarius, qui primo Sæculi labentis anno Germaniæ Austriacæ Topographiam, per R. P. Carolum Granelli, tunc Matheseos Professore, nunc verò Augustissimæ Imperatricis viduz Amaliæ confessarium elaboratam, ex qua præsens libellus, nonnullis tamen additis, est desumptus, cum Universæ Philosophiæ Thesibus publicè in Academia Viennensi propugnatis, immortalis gloriæ Imperatori Leopoldo Magno dedicavit.

ROHITSCHIUM.

CAstrum istud montanum cum subdito sibi vico, Celejam inter & Petovium æquò intervallò situm, Ragandeni veteri in Antonini Cæs. itinerario memorato, ut Schönleben in Apparatu toties laudato accuratè observat, longè magis, quam Cartusiæ Seizenfi, aut Parthenoni Studenizenfi congruit. Haud etenim Urbium, aut coloniarum quondam Romanarum rudera extra viam regiam in avia solitudine sunt inquirenda. Verùm maximam huic loco famam *Acidule* conciliant, quæ reliquis omnibus per Styriam utramque scaturientibus palmam præripiunt, ideoque non solùm in proximas, sed distitas quoque pro-

provincias deportantur. Easdem peculiari libro Joannes Benedictus Gründel, Mahrburgensis civitatis Medicus, typis Græcensibus vulgato, adeò accuratè descripsit, ut nihil superaddi posse videatur.

ROTTENMANIUM.

Rottenmanium vulgò Rottenmann, aut Rottenmon, Civitas est Superioris Styriæ in valle, vulgò Paltenthal 14. circiter miliaribus Græciò diffusa, quam Montanis Castris ab Antonino memoratis substituit apud Merianum (t) Lazius, itinerum ratione utcunque adstipulante. Meminit illius Gerardus de Rho, (u) ad annum scilicet 1291., quo Otto Baviaræ Dux, atque Conradus Salisburgensis Præsul, indicto in Albertum Austriæ Archiducem bello, concordibus armis expugnârunt. Nobilitatur Rottenmanium ab eximio Canonicorum Regularium S. Augustini Collegio, quod condidit anno 1455. Fridericus IV. Imperator, Joanne Jung à Dinkesbichl in primum Præpositum inaugurato.

RUNENSE

Cænobium.

Runense Cisterciensis Ordinis Cænobium binis miliaribus Græciò absens, cujus foundationem Friderico I. Cæsari cognomine Ænobarbo Bucelinus perperam adscribit.

Fun-

(t) *Topog. Styr.* (u) *Germ. sacr.* p. 2.

Fundator ejusdem erat Leopoldus , cognomento Fortis , Styriæ Marchio , qui vallem Runensem à Waldone comite , loci Dynasta permutatis agris comparatam , Religiosis coloniis ex Eboracensi Franconiæ Cistercio , per Gerlacum de Dunckenstein , ibidem Monachum , sed illustri Styriæ procerum sanguine ortum , isthuc adductis munificè transcripsit. Sc etenim ipsemet in quadam membrana Græcij data , cui tamen epocha deest , asseverat : *Hunc locum Sanctæ DEI Genitrici Maria pro mea meorumque salute , à fundo construxi , fovi , dilexi.* Priusquam verò supremam coronidem adderet , Anno 1129. vivis exemptus , ibidemque sepultus , inchoatum opus superstiti cum filiolo Ottocaro viduæ , Sophiæ Guelphicæ , consummandum reliquit. Fundatoris nepos Ottocarus Dux Styriæ primus , in tabulis *Grece in civitate Anno 1189.* datis ita loquitur : *Pater meus felicis memorie , Otakar Marchio de Styra , monasterium Rune , quod pater suus , Marchio Leupoldus cognomento Fortis , avus meus à fundo construxit , & ubi etiam sepultus quiescit , votum patris adimplens prædiis suis ampliare curavit.* Nul- lus igitur de Fundatore , ejusque filio , ac nepote ambigendi locus superest. Verùm cineribus ejusdem sua pariter ossa jungi voluit Ernestus Archidux , alter post Rudolphum I. Augustæ stirpis Austriæ Habsburgicæ conditor , quæ in marmoreo Sarcophago ad dex-

trum aræ primariæ latus asservantur. Ex Abbatibus Gerlaci Successoribus binos infulæ episcopales sibi vendicârunt, videlicet Lavantina Almericum Graffendorffer, & Neostadiensis Martinum Düelacker, qui jam prius Callipolensis Episcopi honorem cum Abbatis munere copulârat, secundi fundatoris nomen suis meritis insuper adeptus.

SCHLADMINGA.

Schladinga vulgò Schlädming Superioris Styriæ Oppidum Salisburgenses fines secus Onasum attingens veteri Antonini Sabatinæ congruere Lazio videtur. Funestissimum est, quod à Michaële Gruebertumultuantium Rusticorum Antesignano anno 1525. istic patratum narrat Megiserus, (x) præcipuam videlicet Carinthiæ, ac Styriæ nobilitatem, quæ præliò infeliciter cum rebellibus confertò, in fugam acta huc confluxerat, inopino sub auroram adventu ab eo oppressam, aut laqueo, aut gladio majori ex parte interiisse, postquam enormem lanienam superveniens Nicolaus Comes à Salm, abactis Rusticis Schladingam incendit, murisque nudavit. Qua insuper occasione Civitatis jure, quo olim fruebatur, abolito, eam Oppidis tunc primò annumeratam existimat Merianus.

SEC.

(x) *Ann, Cari. L. 6, 19.*

SECCOVIUM.

Seccovium vulgò Seckaw Superioris Styriæ nobilissimum est Canonorum Regularium S. Augustini Collegium ab Adalramo Comite de Waldegg, deductis illuc ex Metropolitana Salisburgensi coloniis, anno 1140, fundatum, Wernhero Geiller in primum loci Præpositum assumpto. Ejus Templum illustrat plurimum Austriæ Archiducum Mausoleum, undique raro marmore splendidum, inter quos peculiarem exigunt mentionem Carolus Styriæ Dux, ejusdem conditor, anno Christi 1590., ætatis verò 50. vitâ functus, atque Maximilianus Ernestus Ordinis Theutonici Commendator anno 1616., ætatis 33. è vivis sublatus. Alterum est Episcopatus ab Eberhardo II. Archiepiscopo Salisburgensi, annuente Honorio III. Summo Pontifice, anno 1218. ibidem institutus, cujus cathedram primus conscendit Carolus Frisacensis Præpositus, jam plurimos perpetuâ serie nactus Successores, qui per maximam Styriæ partem Salisburgensi Archidiocesi insertam, Vicarij Generalis autoritate pollent, & S. R. I. Principum dignitate à Friderico II. Imperatore perpetim concessâ fulgent,

(70)
SEIZENSIS

Cartusia.

PRima inter omnes totius Germaniæ Cartusias est Seizensis, quam in Styria inferiore Ottocarus Marchio, laudati superiùs Leopoldi Fundatoris Runensis filius, & quidem cælesti ostento monitus erexit. Cùm etenim Gonovicensi valle cervam candidam venabulò per avia insecutus, sed illa tandem ex oculis evanescente fessus in cespite obdormiisset, eidem se Divus Joannes Baptista, quem velut Eremitarum Patriarcham Ordo Cartusianus præcipuè veneratur, candidò amictus cucullò visendum præbuit, simulque monuit, ut in hanc eandem vallem Anachoretas, simili vestitu præditos, è Delphinatu Galliz provincia evocaret. Etsi verò hanc apparitionem Anno 1151. contigisse chartæ veteres testentur, attamen diu Principi expectandum fuit, ut sacras colonias impetraret. Hinc ipsemet in membrana foundationis ita loquitur: *Omnibus Christi fidelibus memorandum trado; qualiter ordinem Cartusienfis Heremi in marchiam meam ditionis transplanzaverim. Igitur ad laudem omnipotentis DEI, votum desiderio animi diu prælibatum feliciter consummavi, & ut voti celerius compos fieri potuissem, missis legationibus Apostolicam clementiam interpellavi, quatenus ipsius auctoritate interpositâ, monendo, rogando, &*

exhortando in Domino, Patres sanctos prædicti
 Ordinis ad petitionem meam inclinaret, si que
 tanto fretus patrocinio captum opus per DEI
 misericordiam tandem elaboravi. Est pagus,
 qui vulgò dicitur Gunivvitz, in Patriarchatu
 Aquilegiensi, ubi situm est prædium eminentio-
 ribus montibus circumseptum, antedicto Ordi-
 ni aptissimum, in quo prædio in honorem Do-
 mini nostri Jesu Christi, & Sanctæ Genitricis
 ipsius perpetuæ Virginis Mariæ, & S. Joannis
 Baptista, omniumque Sanctorum, Reverendis-
 simi Ordinis cellam fundavi, & prædium ibi-
 dem super altare potenti manu legavi, &c.
 Acta sunt hæc Anno Dominicæ Incarnationis
 MC L XV. Alexandro III. Apostolicæ Sedi præ-
 sidente, Friderico Imperatore regnante, Udal-
 rico in cathedra Aquilegiensi præsidente, Ba-
 filio Priore in Eremito Cartusensi, Beremundo
 Priore hujus loci existente, feliciter, Amen.
 Cùm itaque Princeps hoc eodem anno 1165.
 à Natali Domini tunc inchoato, die ultimâ
 Decembris, dum iterato in Palæstinam ad in-
 visendum Domini sepulchrum tenderet,
 Quinque Ecclesiis in Hungaria obiverit; hinc
 prædicta membrana, fors eadem die confe-
 cta, & subscripta est. Fundatoris ipsius, uti
 & conjugis, ac filij Ottocari Ducis primi ossa,
 qui amplioribus fundis, censibusque Cartu-
 sianam auxit, nunquam tamen Monachum in-
 duit, in templi sacristia sub candido marmore
 asservantur. Quod si primus Asceterij Prior

Beremundus, ex regio Cornubiæ comitum sanguine prognatus, ut vetera documenta narrant, à Petro S. Eustachij Cardinale Diacono, Gonovicium est deductus, id inclinante anno 1159. contigit, quo Alexander III. Julium Episcopum Prænestinum, & Petrum Cardinales Legatos in Hungariam misit. Ex Beremundi Successoribus præcipuè memorandi veniunt, Joannes II, Christophorus I, & Stephanus I., qui ab Anno 1391. ad usque 1410. ob turbatam per Antipapas Avenionenses ecclesiam, tanquam totius Ordinis Priores Generales in Cartusia Seizensi, utpote omnium extra Galliam antiquissimâ, resederunt; sub hujus siquidem exordium illa, quam sanctus Bruno in Calabria inchoaverat, iterum relicta, & Cisterciensibus fuit transcripta. Reliqua ob fixam hisce paginis angustiam silemus.

STAINZENSE

Collegium.

Florentissimum istud Regularium Divi Augustini Canonicorum collegium, tribus Græciò milliaribus, Occidentem, Meridiemque versùs dissitum, peramœno clivo insidet, cui subjectum oppidum adhæret. Fundatorem habuit Luitoldum Wildonensem Toparcham, qui annuente Seccoviensi Proto-Episcopo Carolo, primam ex eadem cathæ-

thedrali ecclesia coloniam, sub Geroldo Præposito illuc Anno 1229. deduxit, & Divæ Partheno-Martyris Catharinæ templum consignavit. Decessit ille Anno 1249. quo tabulas foundationis dederat, die 13. Aprilis, ibidemque humatus quiescit; Agnete conjugæ, quæ usque ad Annum 1272. superstes vixerat, die 19 Julij eidem tumulo illatâ. Miræ Pontificalis usum Sigismundus à Lemnitz, Præpositus ordine supra decimum septimus, sibi, ac Successoribus suis, postulante Friderico Imperatore Pacifico, à Sede Apostolica obtinuit. Verùm alterius Fundatoris titulum sibi meritò vendicavit Jacobus Rosolenz, qui septimus ultra vicesimum antistes fuit. Hic Coloniz Agrippinzæ genitus, & singulari Academiz nuper conditz famâ Græcium exci- tus, cum præclara ingenij specimina dedisset, ad Archiducale Convictorum collegium inter Gyrienses Alumnos est receptus. Primam Philosophiæ lauream Anno 1590. die 26. Aprilis; supremam anno insequente, die 28. Maji, est affectus. Exinde perscrutan- dis Theologiæ arcanis operam impendit, donec Anno 1594. die 30. Junij ad gubernan- dam oppidi Leibnicensis parochiam Græciò abiret. Verùm ibidem haud diu moratus, Stainzenses inter Canonicos receptus, & Præsul renuntiatus, imprimis quidem Anno 1602. Serenissimis sub auspiciis Ferdinandi II. Archiducis, dein Cæsaris, die 10. Junij, Præsi-

de R. P. Joanne Deckerio, Academix Cancellario, universam Theologiam publicè propugnavit, & ab eodem in Aulica D. Ægidij Basilica die 25. Junij Doctoratùs insignia recepit. Acerrimus Catholicæ fidei propugnator, ut Davidem Rungium, Wittenbergensem Academicum compesceret, qui Principem ob ejectos ex Styria, cæterisque provinciis ministellos, & avitam Religionem iterum reductam, tyrannidis inculcare non erubuit; egregium volumen, Anti-Rungium appellatum, Græcij Anno 1607. typis vulgavit, eoque luculentè ostendit, quàm scæda scelerum sentina sub illo pseudo-evangelio deliquerit. Exinde ob zelum pietatis, eximiàmque in rebus agendis perspicaciam, & dexteritatem adeò charus Ferdinando erat, ut eundem non solùm ærarij, seu Cameræ Aulicæ Interioris Austriæ Præsidem constitueret; verùm etiam primum Urbis Græcensis Episcopum designaret, cùm de nova cathedra isthic erigenda, consentiente Metropolita Salisburgensi, apud Summum Pontificem ageretur. Cùm res propemodùm confecta esset, mors intercessit, quæ Jacobum multis, magnisque meritis inclytum terris eripuit, & comparata per ejus industriam bona Collegio Stainzensi salva, & integra reliquit.

(75)

STRASGANG.

Parochiale templum est Gratiarum Matrī dedicatum, quod uno ab urbe Græcensī lapide versū occasum Anno 1461. illustris eques, Georgius Gradner ædificavit. Appensa ibidem anathemata testantur beneficia, quæ suis clientibus DEI parā indulget. Hinc illud præ cæteris Serenissima Maria, Caroli Archiducis consors, quolibet Sabbato, & quidem itinere pedestri adire suevit, eamque semitam erectis ad publicam pietatem columnis signavit. Amplissimæ autem Parœciæ, quæ magnam quoque suburbij Græcensī partem continet, idem Archidiaconus præest, cui reliqua inferior Styria, Muram inter & Dravum comprehensa, exceptâ Diœcesi Seccoviensī, obtemperat.

STRASENGEL.

Celebris hæc ecclesia, unâ solūm leucâ septentrionem versū Græciō dissita, Cistercio Runensī adscripta, in vetustis Marchionum membranīs *Strasindl* appellatur. Eandem Ottocarus Leopoldi Fortis filius, priusquam cum Cæsare Conrado III. armatus Palæstinam adiret, Anno 1147. post obitum suum propriam esse voluit. Colitur ibidem Gratiōsa DEI paræ tabella, quæ Virginem cæruleâ institâ, spicis aureis intertextâ, vestitam, aureâque zonâ cinctam exhibet.

At major cultus loco accessit, postquam crucifixi Redemptoris simulacrum, quod in proxima sylva ad abietis radicem excreverat, Anno 1255. repertum, & in eandem Basilicam est translatum, ubi auro, gemmisque cinctum pio fidelium cultui ad osculum exhibetur.

STUDENIZENSE Monasterium.

NOmen istud, quod Vindico idiomate frigidam fontis aquam denotat, Monialium sub regula S. Dominici viventium asce-terio, duodecim ab urbe Gracensi milliaribus in Austrum dissito convenit. Originem illius membrana fundatricis continet, quæ ita sonat: *Universis Christi fidelibus presentium serie cupio declarari; quod ego Sophia humilis vidua post mortem dilecti quondam mariti, Richeri de Sunegk, ad fundandum monasterium Gloriosissimæ Virginis, ac intemeratæ Matris Mariæ, in loco, qui vulgo Studeniz dicitur, nunc autem Fons Gratiarum nuncupatur, bona hereditatis meæ liberè condonavi. &c. Acta sunt hæc Anno Incarnationis Domini MCCLXIII. VIII. Kal. Junij.* Eandem fuisse Alberti de Rohats filiam ex alio diplomate patet, quo Henricus frater fundatricis pietati subscripsit.

VEISTRICIUM.

COgnomento Vindicum, Styriæ inferioris civitas, tribus Petoviô, totidem Mahrburgô milliariibus distat, ut cum illistrigonum constituat. Singularem illi splendorem aula, seu palatium conciliat, quod ædificij magnitudine, picturæ elegantia, & annexi horti culturâ excellit. Sacrum DEI paræ Dolorosæ templum, cum Udalricus Princeps Eggenbergius Anno 1629. Minoribus S. Francisci Conventualibus piâ munificentia donasset, monasterium eidem adjectum ex aliorum eleemosyna altero statim anno assurrexit.

VINDO-GRÆCIUM.

Vulgò Windischgrätz Inferioris Styriæ Urbs à Carinthiæ confiniis non procul abscedit, in qua Merianus (y) Lazium secutus antiquam Ptolomæi (z) Vinundriam seprehendisse opinatur, sed aliud conjecturæ argumentum adferre oporteret, quàm infirmam unius syllabæ consonantiam. Interim vix ambigi potest, quin à Vindis seu Venedis populis, quas vulgus hodie Windisch appellat, aliquando fuerit, aut primò erecta, aut instaurata. Ab eadem nobilissima Windischgrätziorum familia, non solum in terris Austriacis, sed etiam totius Germaniæ Imperio celeberrima, nomen habet, & hæreditariam in

Styria Ducalis Stabuli præfecturam, à Majoribus suis derivatam, gerit.

VOITSPERGA.

Voitsperga Urbecula est ad amnem Kainach tribus milliaribus Græciò diffusa, quæ si Meriano (a) credimus, Lazium sectanti, magnam præfert vetustatem, quin imò Romanorum Viana, cujus Plinius (b) in Norico meminit, memoratis authoribus videtur. Pietati publicæ ibidem servit Carmelitarum veterum, seu calceatorum Monasterium, quod Anno 1407. Nobile per fratrum, Fridericus, & Georgius Equites de Hanau fundarunt; Joannes, & Georgius de Laun Beneficiis auxerunt; adjecta æde Lauretana, Illustrissimi Comites de Wagensberg exornarunt. Hi Anachoretæ pariter ecclesiam Parochialem administrant.

VORAVIENSE

Collegium.

Religiosa pietate, litterisque florentissimum Voraviense Collegium, non procul Hartbergâ, Styriæ Inferioris Urbe, Regularibus D. Augustini Canonicis fundavit Ottocarus Marchio, cum post sterilem annis compluribus thalamum tandem Ottocarum primogenitum suscepisset. Sic etenim ex diplomate arguitur, in quo Princeps ita loquitur-

(a) Topog. Styri. (b) Li. 2. c. 24.

quitur: Divini timoris & amoris intuitu, pro salute nostra, & dilectæ conjugis nostræ Chune-
gundis, & charissimi filij nostri Ottakari quod-
dam prædium nostrum Vorovve dictum ad Ju-
vaviensem sedem potestativâ manu tradidi-
mus, & in eodem prædio viros religiosos secun-
dum regulam Beati Augustini viventes, jugiter
ibidem permansuros, auctoritate Domini no-
stri Eberhardi venerabilis Archi-Episcopi, col-
locavimus &c. Acta sunt hæc Anno Dom. In-
earn. MCLXIII. apud Fischaha. Cùm igitur
Princeps Chunegundis suæ jam Anno 1147.
in datis Cistercio Runensi meminert, nun-
quam verò ante prædictam membranam An-
no 1163. signatam, ullius sobolis mentionem
fecerit, hinc Ottocarum fuisse primogenitum
liquet. Primus collegiatæ huic Ecclesiæ Præ-
positus Leopoldus erat, qui antea Decanum
Seccoviensem egerat. Ex successoribus ejus-
dem Philippus, ætate nostra non modò Asce-
terium ædificiis, additâ eleganti Bibliothecâ
auxit, sed etiam templum D. Thomæ Apосто-
lo sacrum picturis, aureisque lemniscis, ac no-
vis aris perquam splendide ornavit.

WEIZIUM.

Oppidum istud Græciò tribus versùs Ori-
ente in miliaribus distitum, ob Paræcialé
ecclesiam in colle vicino conditam celebra-
tur. In hac siquidem Dolorosæ Matris, de-
positum è cruce filium gremiò sustentantis

statura, multis gratiis, & prodigiis inclyta, ab Anno 1064. colitur. Hanc porro ex lapide, à S. Thiemone Salisburgensi Archiepiscopo, & Martyre elaboratam fuisse, haud levis conjectura suadet, cùm sit alteri simillima, quam idem Artifex Admontensi monasterio in perenne grati animi monumentum reliquit, dum exul ibidem inquilinum ageret.

WILDONIUM.

ARx, & oppidum tribus infra Græcium milliariis, dextram Muræ præterlabentis ripam occupat. Paræcialis ecclesia Divæ Magdalenæ sacra, eandem à celeberrimo pictore Weissenkircher, perquam artificii penicillo effigiatam in ara suprema spectandam exhibet. Mons verò, cui castrum insidet, maritimas conchas, easque petrefactas, velut universalis quondam diluvij testes, continet.

ZEYRINGIUM.

PRæpositura est Superioris Styriæ, Admontensi cœnobio adscripta. Propinquæ huic erant opulentissimæ quondam argentifodinæ, quæ ad annum 1158. periêre. Perfracto siquidem hydrophylacio subterraneo, erumpentibus aquis mille quadringenti fossores submersi sunt, & sepulti. Deplorant miserandam hanc cladem Rhythmi Germanici in arce Heinfeldensi, parieti conclavis illius inscri-

scripti, quod Maximilianus I. Cæsar incoluit, dum de illis reparandis consilia, sed irrito conatu, agitaret.

EPILOGUS.

STyriam claudimus celebri disceptatione, quæ hanc Provinciam plerumque involvit, inter Geographos exortâ: in quam scilicet Norici, aut Pannoniæ plaga extensa fuerint Bojorum deserta à Strabone, & Plinio memorata. Primi verba ex Lugdunensi anni 1557. impressione excerpta ita se habent (c): *Cæterum Tiberius à lacu (Brigantino, seu Constantiensi loquitur) unius diei progressus iter, Istri fontes aspexit. Ad eum lacum Rheti paululum adsunt, amplius Helvetij, & Vindelici, & deserta Bojorum regio usque ad Pannonicos.* Quibus duntaxat perpensis, luculentum cuivis videbitur controversa hæc Bojorum deserta à Vindelicia, & Constantiensi lacu, qui hodie Podamicus, & vulgò Bodensee dicitur, per Bavariam, Carinthiam, Austriam, & Styriam ad Pannoniam usque procurrisse, ideoque subscribendum omnino esse eruditissimi Velferi (d) iudicio, quod his terminis expressit: *Principes Boij monumentum in adversa ripa, ad ipsum statim Danubij trajectum posuere Bojodurum, quæ Oenus Vindelicos, & Noricos interfuit Germaniæ Magnæ objectos utrosque: magnus præterea circa agri modus, à*

(c) De situ Orb. Li. 7. (d) Rerum Boj. L. 2.

Vindelicorum quippe finibus ad Pannoniam Norici longitudine fusus, genti attributus est, quum ob eas, quæ postea rerum varietates consecuta, Bojorum deserta Strabo, & Plinius appellavere. Velfero ferme consonat apud Schönleben (e) Lazius, sic ibi definiens. Bojorum deserta, quæ in mediterraneis ab Aniso fluvio usque ad Cetium montem excurrebant &c. Verùm litem his omnibus movet Plinius, egregius & ipse author, Straboni circiter coævus, qui longè diversum Bojorum Desertis adstruit situm, extra circumscriptos ab adductis hæctenus scriptoribus fines ea penitus relegans. Noricorum enim Provinciam secundùm illos plurimùm occupabant, & cum eadem Orientem versùs in Cetio monte desinebant; sed à Plinio, (f) factò ab hoc ipso Norici limite, initiò, ultra Sabariam Pannoniæ Urbem liquidò explicantur. Patet id procul dubio, si sequens authoris textus attentius inspiciatur: Noricis, inquit ille, junguntur lacus Peiso, Deserta Bojorum: jam tamen Colonia Divi Claudij Sabaria, & Oppido Sacarbantiâ Juliâ habitantur. Si itaque hæc Deserta Norico fuerant tantummodo contermina, seu illi jungebantur, manifestò infertur, extra Noricorum terras ea esse Geographis inquirenda. Hinc præcitatus Schönleben, cui Cluverius (g) favet, secutus vestigia

(e) *Carn. Ant. Appa c. 5. §. 1.* (f) *Hist. Nat. L. 3. c. 24.* (g) *De Vin. & Nor. c. 5.*

gia Sabariensis Colonæ, quæ in iis Desertis juxta Plinium incolebatur, in sententiam abiit. Velfero prorsus adversantem, eadem scilicet Bojorum Deserta se deprehendisse arbitratus in eo Pannoniæ tractu, qui ab Ortiva Cetij montis parte Viennam Austriæ à Petovio Styriæ divellit; Sabariam enim inter Pannonicas floruisse Urbes, à nemine, nisi in veterum fastis prorsus peregrino, disputatur. At cur aliqui ita Plinium amplectuntur, ut Strabonem excludant; alij autem ita à Strabone pendent, ut Plinium non auscultent? quasi verò nulla concordiæ ratio iniri posset, nec ulla reconciliationis spes ampliùs affulgeret? quod tandem emolumentum pro Deserto digladiari? si quid minimum uterque adversario cesserit, sublata erunt bella, firmata pax; imò ne id quidem ferè necesse habes, ut binos hos authores, prima fronte inter se pugnantes, in idem demonstrarem unanimiter conspirasse. Dicantur igitur Bojorum Deserta Norici, Pannoniæ que terminos complexa, ita tamen, ut neutram exhausserint Provinciam, nunquid tunc verum dixerit Plinius, Noricis jungi Deserta? cùm adhuc cultam ab iis populis regionem versus Occasum relinquam; neque à vero deviasse putabitur Strabo, dum asserit, Deserta ad Pannoniam usque pertigisse, etsi per aliquam hujus partem ulteriùs promoveantur; id ipsum enim Strabonem (h)

per ea verba sibi voluisse, ex alio ejusdem authoris loco affatim elucescit, ubi hæc ait : *Romani Bojos sedibus ejecerunt, qui, quum ad Istrum commigrâssent, apud Tauriscos habitârunt, bellum adversus Dacos gerentes, donec ista gens funditus fuit excisa.* Agrum verò, qui ad Illyricum pertinebat, Desertum, ac pecoribus pascuum vicinis reliquerunt. En Bojorum Deserta ultra Norici fines, ad Illyricum nempe, cujus tunc pars habebatur Pannonia, ab ipso Strabone protracta, neque plus præterevidetur Plinius, cum allatæ ab eo Urbes modicò intervallò à Norico abfuerint. Unum itaque superest, à quo recedat Strabo, ne videlicet ea Deserta ita Brigantino lacui admoveat, ut alij populi ibidem descripti non intercesserint, ad quod, si reliqua probè conferantur, clarè constabit, eundem propendere. Demum qua ratione ea regio deserta squaluerit, alibi clariùs indicat idem Strabo (i) ita, Cluverio interprete, rem enarrans: *Res Getarum antiquas mittamus. Nostra etate quæ gesserunt, hæc sunt. Bærebista natione Geta, quum imperium in gentem suscepisset, eam crebris adflitam bellis refecit, tantùmque exercitatione, sobrietate, ac diligentia profecit, ut intra paucos annos magnum constituerit Imperium. Finitimarum nationum plerasque Getarum genti subjiciens, quin & ipsis Romanis jam formidabilis erat, Istrum audacter tran-*

(i) De situ orbis l. 7.

transiens, Thraciamque ad Macedoniam usque
 & Illyricum populans, Gallos quoque Thracibus,
 & Illyricis permixtos evastavit, Bojosque, &
 Tauriscos, qui sub Critasiro erant, prorsus dele-
 vit. Et postea eodem libro: Partem hujus
 regionis desertam reddiderunt Daci, debellatis
 Bojis, atque Tauriscis Gallicis gentibus. Quid
 ego sentiam, amice lector, aperui: si mihi as-
 sentiris, Styriam universam in hæc Deserta
 conjicis: hanc quippe Provinciam ad Norici,
 & Pannoniæ campos ex veteri Cætio com-
 muni utriusque meta se demittere jam supe-
 rius ostendi: si verò alterutra ex prioribus
 opinionibus magis arridet, eadem de causa
 saltem aliquam Styriæ partem in iis
 Desertis reperies; elige,
 quod lubet.

CATALOGUS LOCORUM,

Quæ hoc libello continentur.

G racium Metro-	Muravia.
polis Styriæ.	Neustiftense Templ.
Admontense Monast.	Novomontanum Cæ-
Aufsee.	nobium.
Cella Mariana.	Novum Claustrum.
Cileia.	Obedacum.
Ehrnhausen.	Oberburgum.
Eisenartz.	Petovium.
Fernicium.	Pöllense Collegium.
Fridavia.	Raina.
Fridberga.	Rakelspurgum.
Fürstfelda.	Reckerspurgum.
Gessacus.	Rohitschium.
Gonnovicium.	Rottenmanium.
Gössense Cænobium.	Runense Cænobium.
Gyrium.	Schladminga.
Hartberga.	Seccovium.
Judenburgum.	Seizensis Cartusia.
Kapfenberga.	Stainzense Collegiū.
Knittelfelda.	Strasgang.
Lambertinum Cænob.	Strasengel.
Lancovicium.	Studenizense Monast.
Leibnicium.	Veitricium.
Leobium.	Vindo-Gracium.
Luetenberga.	Voitsperga.
S. Mariæ Consolatricis	Voraviense Colleg.
Templ. & Monast.	Vordernberg.
Mahrburgum.	Weizium.
Mehrbergense Ascet.	Wildonium.
Muræpontum.	Zeyringium.

D. O. M. A.

Quod

BONUM, FELIX, FAUSTUM,
FORTUNATUMQUE SIT

Huic Almae, ac Celeberrimae

UNIVERSITATI GRÆCENSI,

Senatui Philosophico, totique

Reipublicæ Christianæ.

SUB REVERENDO PATRE

MICHAELE MAYR,

è Soc. JESU,

AA. LL. & Philosophiæ Doctore,

Theologiæ moralis Professore Ordinario, ac

Inclytæ Facultatis Philosophicæ

DECANO SPECTABILI.

Illustrissimi, Perillustres, Reverendi,

Religiosi, Pranobiles, Nobiles, &

Eruditi

PRO AA. LL. & PHILOSOPHIÆ

Prima Laurea

CANDIDATI,

In Aula Universitatis Græcensis,

Anno M. DCC. XXVII. Die XXII. Men-

sis Aprilis horâ 8. Matutinâ,

Earundem AA. LL. & Philosophiæ Primâ

Laureâ condecorati sunt

PROMOTORE

R. P. ANTONIO ERBER,

è Soc. JESU, AA. LL. & Philos. Doctore,

ejusdemque Professore Ordinario.

NOMINA PROMOTORUM.

Adamus Josephus Catharin, Prænobilis Styrus Græcensis.

Cajetanus Sigefridus Schober, Prænobilis Styrus Græcensis.

1. Illustrissimus D. Franciscus Rambaldus Venerens Maria S. R. I. Comes de Strafaldo, Italus Foro-Julienfis, ex Archiduc. S. J. Conv. Colleg.

Rev. ac Relig. D. Marianus Pitreich, Sacri, & exempti Ord. Cist. Celeberrimi, & Antiquis. Monast. B. M. V. de Runa Professor.

Rev. ac Rel. D. Abundus Fux, Sacri, & exempti Ord. Cist. Celeberrimi, & Antiquis. Monast. B. M. V. de Runa Professor.

2. Antonius Curti de Francini, Croata Copronicensis Perillustris, S. R. I. Eques, ex Archiduc. S. J. Conv. Colleg.

Franciscus Xaverius Rehinger, Civis Styrus Judenburgensis, è Cæsar. Ferd. Alumnus.

Maximilianus Hochkoffler de Hohenföls, Prænobilis Styrus Græcensis.

Andreas Zacharias de Waiz, Prænobilis
Styrus Græcensis, ex Archiduc. S. J.
Conv. Colleg.

3. Josephus Antonius Trüttherrfür, Civis
Suevus Wangensis, è Cæs. Ferd. Alum-
nus.

Martinus Antonius Pauer, Civis Ungarus
Reydingiensis.

Ignatius Christophorus Schelzinger, Præ-
nobilis Styrus Græcensis.

4. Josephus Favetti, Nobilis Italus Utinen-
sis, ex Archiduc. S. J. Conv. Colleg.
Alumnus.

Paulus Prunner, Civis Tyrolensis Velthur-
nensis.

Bartholomæus Martinelli, Civis Tyrolensis
Valisoletanus, è Cæs. Ferd. Alumnus. &

Rev. ac Rel. D. Bernardus Khappus, Sacri, &
exempti Ord. Cist. Celeberrimi, & Anti-
quis. Monast. Sitticensis in Carniolia Pro-
fessus.

Petrus Antonius Graton, Civis Italus Foro-
Juliensis, ex Archiduc. S. J. Conv. Colleg.

Joannes Fridericus Struppy, Nobilis Carnio-
lus Crainburgensis.

Franciscus Antonius Stadler, Prænobilis Sty-
rus Vordernbergensis, ex Archiduc. S. J.
Conv. Colleg. &

Franciscus Xaverius Thadæus de Hauck, Præ-
nobilis Styrus Græcensis.

Ernestus Josephus de Vogtberg, Perillustis
Styrus Græcensis. &

- Matthæus Hainzl**, Civis Rhoetus Gezenfis.
Ferdinandus Andreas de Vogtberg, Perillu-
 stris Styrus Græcensis. &
Josephus Antonius à Monte, Civis Tyrolensis
 Flemenfis, è Cæs. Ferd. Alumnus.
Matthæus Malle, Civis Styrus Arenfelsenfis.
Robertus Josephus Brigniel, Prænobilis Ca-
 rinthus Glagenfurtensis, ex Archiduc. S. J.
 Conv. Colleg. Alumnus.
Franciscus Jacobus Aigentler, Prænobilis Sty-
 rus Græcensis. &
Joannes Andreas Borzaga, Civis Tyrolensis
 Ananiensis, è Cæs. Ferd. Alumnus.
Franciscus Antonius à Tobel, Nobilis Rho-
 etus Dorenbierenfis.
Mathias Antonius Juschiz, Civis Dalmata Se-
 gniensis, è Cæs. Ferd. Alumnus.
Antonius Xaverius Lipp, Prænobilis Styrus
 Herbersteinensis, è Cæs. Ferd. Alumnus. &
Carolus Josephus Bartholoti, Nobilis Styrus
 Erlachsteinensis.
Joannes Georgius Rapoz, Civis Styrus Mahr-
 burgenfis.
Maximilianus Wrembl, Officialis Styrus Gil-
 liensis, è Cæs. Ferd. Alumnus.
Franciscus Antonius Carolus Dengg, Præno-
 bilis Styrus Græcensis.
 * **Andreas Saffoschnig**, Civis Styrus Veistri-
 censis.
 * **Albertus Troyer**, Civis Italus Rantianensis.
Gregorius Franciscus Lanz, Civis Styrus
 Kumpizenfis,

Franciscus Xaverius Raggamb, Prænobilis
Styrus Leobienfis.

Joannes Franciscus Hoffer, Prænobilis Carin-
thus Spitalenfis.

Joannes Georgius Tonner, Civis Styrus Tro-
fejenfis.

Thomas Wolff, Civis Styrus Mahrburgenfis.

Josephus Riefter, Civis Suevus Krienheinfet-
tenfis.

Josephus Carolus Tschades, Civis Carniolus
Rattmonftorfenfis.

Josephus Koftwein, Civis Carinthus Gentifo-
renfis.

Petrus Reft, Nobilis Carinthus Stayrbergenfis.

Paulus Drolz, Civis Styrus Saxenfeldenfis.

Extra Ordinem.

D. Joannes Georgius Kraskoviz, Civis Car-
niolus Labacenfis, SS. Theol. in 2. annum
Auditor.

Rev. D. Andreas Ignatius Gerdacovich, Li-
burnus Fluminenfis, SS. Theol. in 1. an-
num Auditor.

Rev. D. Antonius Vitus Franul Nobilis de
Weiffenthurn, Liburnus Fluminenfis, SS.
Theol. in 1. annum Auditor, ex Archiduc,
S. J. Conv. Colleg.

Rev. D. Petrus Paulus Cowaz, Carniolus La-
bacenfis, SS. Theol. in 1. annum Auditor.

D. Antonius Alteder, Civis Styrus Wei-
zenfis, Methaph.

D. Joannes Baptista Karrer, Civis Suevus Aur-
bacenfis, Methaph.

D. Joannes Jacobus Raninger, Civis Austria-
cus Passaviensis, Metaph.

D. Josephus Antonius Wolf, Nobilis Styrius
Auseensis, Methaph.

D. Joannes Bartholomæus Struppy, Nobilis
Carniolus Crainburgensis.

*Problemata in actu deci-
denda.*

I. An optimum Germaniæ vi-
num in Styria crescat?

II. Thermæ, an Acidulæ Sty-
riæ sint salubriores?

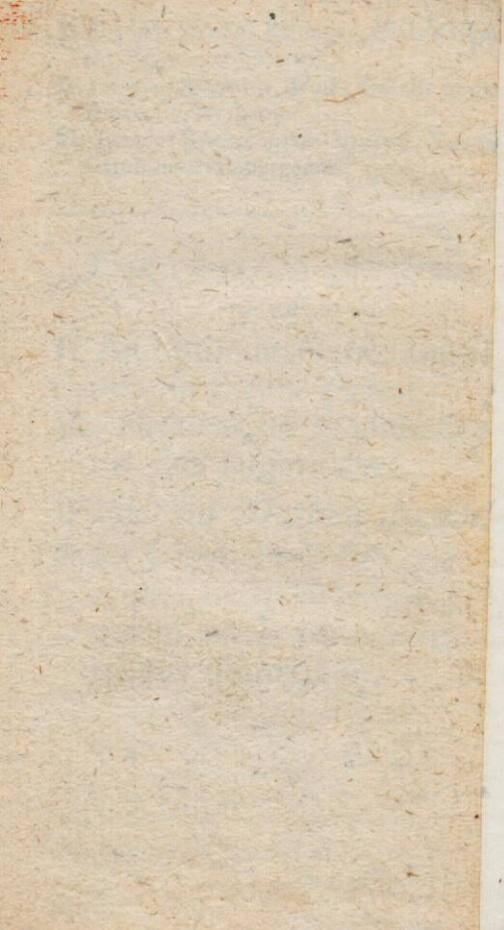
Problema Mathematicum.

E sono metiri rei distantiam:
atque inde determinare,
utrùm navis tormentorum
ictibus obnoxia sit.

F I N I S.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000320923

